

ДАВЛАТ РАХБАРИ ВЕНГРИЯНИНГ ЯНГИ ПРЕЗИДЕНТИНИ ТАБРИКЛАДИ

Президент Қасим-Жумарт Тўқаев Тамаш Шуйокни Қозоғистон халқи ва шахсан ўз номидан Венгрия Президенти лавозимига сайлангани билан табриклаб, шошилинона йўллади.

– Ишончим комилки, улкан сиёсий тажрибангиз, янги режаларингиз мамлакатингиз истиқболини нурафшон этиб, халқингиз фаровонлигини янада оширишда мустақам пойдевор бўлади. Қозоғистон ва Венгрия ўртасидаги чуқур илдизларга эга стратегик ҳамкорлини янада мустақамлаш мақсадида Сиз билан биргаликда саъй-ҳаракатларни сафарбар этишга тайёр эканлигимни маълум қиламан, дейилди табрикда.

Давлат раҳбари Венгрия Президентининг ўта масъулиятли лавозимида муваффақиятлар, қардош венгер халқига кут-баракат тилади.

Akorda.kz.

“ДЎСТЛИК УЙИ” ПОЙИДАГИ АЖОЙИБ АНЖУМАН

2-бет

УСТОЗЛАР ДУОСИ – ҲАЁТ ШАМЧИРОҒИ

4-бет

ОИЛАГА “КЎМИЛГАН” ИЛДИЗЛАР

5-бет

Вилоят ижтимоий-сиёсий газетаси

Жанубий Қозоғистон

janubiy.kz

1991 йил 5 апрелдан чиқа бошлаган Сешанба, пайшанба ва шанба кунлари чиқади

2024 йил 2 март, шанба, №26 (3372).

ИҚТИСОДИЁТНИНГ ҚОН ТОМИРИ

ДАВЛАТ РАХБАРИ ТЕМИР ЙЎЛ СОҲАСИ ФАХРИЙЛАРИ БИЛАН УЧРАШДИ

Президент Қасим-Жумарт Тўқаев «Қазақстан темір жолы» миллий компаниясининг инновациявий ташаббуслари билан танишгач, темир йўл соҳаси фахрийлари билан учрашди ва Қалтай Самбетов, Борис Есенаманов, Марат Хамзин, Бўлатбек Дүйсемалиев, Қуаниш Қатиров, Ескендир Рахметжанов, Ҳазрат Ахметбаев каби фахрий темирйўлчилар билан мулоқотда бўлди.

Давлат раҳбари ушбу соҳада узоқ йиллар меҳнат қилган тажрибали мутахассислар билан темир йўлни ривожлантириш истиқболлари юзасидан фикр алмашди.

– Йўл – ҳаётимиз манбаи. Темир йўл бўлмаса, иқтисодиёт ривожланмайди. Мен темир йўл соҳасини ривожлантиришга алоҳида эътибор қаратаман. Бугун Сиань шаҳрида янги куруқлик портининг очилиши муносабати билан муҳим тадбир ўтди. Дарҳақиқат, транспорт ва логистика соҳаси устувор йўналиш ҳисобланади. Энди давлатлар транспорт ва логистика имкониятларига эга бўлиш учун рақобатлашмоқда. Асосий салоҳият табиий захиралар эмас, балки юк ташини, логистика занжирларини ташкил этишдир. Мен сизларнинг фаолиятингизни юксак қадрлайман. Энг муҳими, сизларнинг хизматларингиз жамият томонидан юксак ҳурматга сазовор. Бой

тажрибангиздан келиб чиққан ҳолда тегишли вазирлик ва темир йўл раҳбарларига таклиф ва қимматли маслаҳатлар берасизлар, деган умиддаман. Шу боис ҳамжиҳатликда ҳаракат қилишимиз керак, – деди Қ. Тўқаев. Ҳазрат фахрийлар темир йўл соҳасида кадрлар масаласи кўп нарсаи ҳал қилишни таъкидладилар. Интизом, меҳнатсеварлик, касбий маҳорат туфайли темирйўлчилар ўз зиммасига юклаган вазифаларни сидқидилдан бажармоқдалар. Шу билан бирга, транспорт соҳаси мамла-

кат иқтисодиётида етакчи ўрин тутаётганини таъкидлаб, кейинги йилларда юк ташиш ҳажми кўпайгани, махсус Транспорт вазирлиги ташкил этилиши натижасида бу соҳани ривожлантиришга алоҳида эътибор қаратилаётганига ургу бердилар. Фахрийлар асос солинганига 120 йил тўлган, мамлакатимиз иқтисодиётининг қон томири бўлган темир йўлда тўхтовсиз ҳаракат давом этишини тилаб, Давлат раҳбарига ушбу қасб рамзи – темирйўлчи чирогини топширди.

Akorda.kz.

ПРЕЗИДЕНТ ХАЛҚНИ ШУКРОНА КУНИ БИЛАН ТАБРИКЛАДИ

Давлат раҳбари Қасим-Жумарт Тўқаев Қозоғистон халқини Шукрона куни билан табриклади, дея хабар берди Ақўрданинг матбуот хизмати.

Хурматли ватандошлар! Сизларни Шукрона куни билан табриклайман! Бу байрам бирлигимизни мустақамлайдиган айёмдир. Бу кун юртимиз фуқаролари бир-бирига алоҳида эҳтиром ва миннатдорчилик билдирадилар. Шунингдек, тинчлик, ҳамжиҳатлик, дўстлик қадриятлари ҳар томонлама улуғланади. Буларнинг барчаси, шубҳасиз, миллатни бирлаштиришнинг оқилона йўлидир.

Халқимиздаги давр синовидан ўтган меҳрибонлик, раҳм-шафқат, ёрдамга шайлик каби ўзига хос олжаноб фазилатлар, айниқса, синовлар даврида яққол намоён бўлмоқда.

Буён мамлакатимизда кенг кўламли ислохотлар амалга оширилиб, адолатли Қозоғистонни барпо этиш йўлида аниқ қадамлар қўйилмоқда. Ана шундай кескин даврда юрт манфаатларини барчасидан устун қўйиш, бирдамлигимизни асраш жуда муҳим.

Биз илғор фикрли халқ сифатида ўз олдимизга қўйган барча юксак мақсадларга эришамиз, деб қатъий ишонаман.

Шу муносабат билан тинмай тер тўкаётган, Қозоғистонни ободонлаштиришга ҳисса қўшаётган фуқароларга миннатдорчилик билдираман. Барчангизга омад ва фаровонлик тилайман! Юртимиз тинч, халқимиз омон бўлсин!

9та ЧЕГАРА ЎТҚАЗИШ ПУНКТИНИНГ ИШ ВАҚТИ ЎЗГАРДИ

ҚР Миллий хавфсизлик қўмитасининг Чегара хизмати назорат-ўтказиш пунктларининг иш тартиби ўзгаришини маълум қилди.

Қозоғистон давлат чегарасини кесиб ўтувчи шахслар учун қулай шарт-шароитлар яратиш мақсадида МХҚ Чегара хизмати томонидан қуйидаги автономизорат пунктларининг иш регламентига ўзгаришлар киритилди:

- Россия Федерацияси билан: «Найза», Павлодар вилояти «Қоянбай», Абай вилояти «Байтанат», Абай вилояти Хитой Халқ Республикаси билан: «Нур Жолы», Жетису вилояти «Достық», Жетису вилояти «Қолжат», Алматы вилояти «Бақти», Шарқий Қозоғистон вилояти «Майқапшағай», Шарқий Қозоғистон вилояти Қирғизистон Республикаси билан: «Кеген», Алматы вилояти.

1 мартдан бошлаб белгиланган чегара ўтказиш пунктлари соат 07:00дан 19:00гача ишлайди.

Ўзгаришлар Ҳукумат қарорига асосан 1 март соат 00:00дан бошлаб бутун мамлакат ҳудудида ягона вақт минтақаси ўрнатилиши муносабати билан киритилди.

24.kz.

Обуна-2024

Қадрли газетхон!

“Жанубий Қозоғистон” рўзномасига обунанинг йил бўйи давом этишини маълум қиламиз.

Ҳиммат кўрсатаман, деганлар нафақадорлар, нозиронлар, кам таъминланган оилаларни газетга обуна қилишда ҳомийлик қилишлари мумкин.

Ягона мақсадимиз – газетанинг адабини ошириб, кейинги авлодга ёруғ юз билан етказиш. Бунинг учун миллий гурури юксак инсонлар сафини кенгайтириш лозим. Ана шу эзгу мақсад йўлида барчамиз бир тан, бир жон бўлиб, аҳилликда бирлашсак, нур устига аъло нур бўларди. Токи тарих, маданият, маърифатни улуғлаган халқимизнинг зиёга чанқоқлиги барчага ибрат бўлсин.

6 ойга обуна баҳоси: «Қазпошта» ХЖ орқали – Туркистон вилояти бўйича – 3415,50 тенге; Шимкент шаҳри бўйича – 3095,15 тенге.

НАШР КЎРСАТКИЧИ: 65466

ОБИКОР ДЕҲҚОНЧИЛИК – МЎЛ ҲОСИЛ ГАРОВИ

Вилоятимизда Давлат раҳбарининг сувни тежаш технологиялари ҳажмини ошириш борасидаги топширини амалга ошириш учун барча имкониятлар мавжуд. Бу ҳақда Сув ҳўжалиги ва ирригация вазири Нуржан Нуржигитовнинг Туркистон вилоятига хизмат сафари чоғида сув ҳўжалиги муаммолари ва сувни тежаш технологиясини жорий этиш масалаларига бағишланган йиғилишда маълум қилинди.

Туркистон вилояти ҳокими Дархан Сатибалди томонидан ўтказилган йиғилишда қишлоқ ҳўжалиги тузилмалари раҳбарлари, туман ва шаҳар ҳокимлари, шунингдек, сувни тежаш технологиялари соҳасидаги мамлакатимиз ва хоржий компаниялар вакиллари, эксперт ва олимлар иштирок этиди. Мажлисда республика мулк бўлган сув ҳўжалиги иншоотлари қурилишини яқунлаш, сувни тежаш технологиялари учун зарур соддалаштирилган кредит масалалари муҳокама қилинди. Шу билан бирга, сарможавий субсидиялар учун зарур маблағлар республика бюджетидан қўриб чиқилиши ҳам таъкидланди.

Вазир, биринчи навбатда, сувни тежовчи технологияларни жорий этиш, сувдан фойдаланиш маданиятини шакллантириш зарурлигини таъкидлади.

Авал хабар қилинганидек, вилоятимизда мамлакатдаги дастлабки ёмғирлатиб сўғориш машиналарини ишлаб чиқарувчи завод ишга туширилди. Айни пайтда томчилатиб сўғориш мосламаларини ишлаб чиқарувчи завод лойиҳаси тайёрланмоқда. – Туркистон вилоятининг қишлоқ ҳўжалиги республикада алоҳида ўрин тутди. Бу соҳада етиштирилган умумий маҳсулотнинг 13 фоизи вилоят улушига тўғри келади. Вилоятда 81,8 минг деҳқон ҳўжаликлари мавжуд. Шунинг учун ҳам бугунги кун тартибидagi масалалар Туркистон вилояти учун жуда муҳим. Давлат раҳбари Қасим-Жумарт Тўқаев ўтган йили Қозоғистон халқига Мактубида қишлоқ ҳўжалигининг улкан салоҳияти мавжудлигини таъкидлаб, Ҳукуматга

мавжуд имкониятлардан кенг фойдаланиш чораларини кўришни топширган эди. Улар орасида сув ҳўжалигини ривожлантириш, сувни тежаш технологияларини мажмуавий равишда жорий этиш устувор йўналиш бўлди. Шу муносабат билан сув ҳўжалиги ва ирригация вазири Нуржан Мўлдиярули минтақаларга хизмат сафари билан бориб, деҳқонлар билан учрашиб, муаммоларни муҳокама қилмоқда, – деди йиғилишни олиб борган вилоят ҳокими Дархан Сатибалди.

– Ортиқча сув манбалари йўқ. Шу боис бу йўналишда иш олиб боришга ҳаракат қиламиз. Мамлакатимизда сув ҳўжалигини ривожлантириш уч йўналишда амалга оширилмоқда. Биринчиси, сувни тежаш сиёсатини шакллантириш ва тозаланган оқва сувлардан тақорор фойдаланиш бўйича янги меъёрий-ҳу-

қуқий базани яратиш. Сўнг сувни бошқариш инфратузилмасини янгилаш, уни тежашнинг илғор технологияларини жорий қилиш ва рақамлаштириш тизимини мустақамлаш. Шунингдек, янги тариф сиёсати ва сувни тежаш маданиятини жорий этиш. Учинчиси, қўшни давлатлар билан трансчегаравий ҳамкорлини мустақамлаш. Мамлакатимизда сув тақчиллиги муаммосини ҳал қилиш мақсадида Ҳукумат томонидан қабул қилинган иккита асосий ҳужжат – Сув кодекси ва Сув захираларини бошқариш тизимини 2030 йилгача ривожлантириш концепсияси ишлаб чиқилди. Ушбу кодекснинг янги тахририда сувни камайиш ва ифлосланишдан ҳимоя қилишга устувор аҳамият қаратилган. Ушбу соҳадаги масъулият қонунчилик даражасида кучайтирилади, – деди Сув ҳўжалиги ва ирригация вазири.

Мажлисда сўзга чиққанлар сўғориш мавсумига тайёргарлик, сув йиғиш, гидротехника иншоотларининг ҳолати, тежамкор қишлоқ ҳўжалиги экинларини экиш, сувни тежаш технологияларидан фойдаланиш ва бошқа муҳим масалалар юзасидан маъруза қилдилар.

Вилоят ҳокимининг матбуот хизмати.

Вилоят ҳокимининг матбуот хизмати хабар қилади:

Қозоғистон Республикаси Парламенти Мажлисидаги “AMANAT” партияси депутатлик фракцияси етакчиси Елнур Бейсенбаев олиб борган мажлисда “Қишлоқ омонати” дастурининг ижроси муҳокама қилинди.

Тадбирда ҚР Парламенти Мажлиси ва “AMANAT” партиясининг Раиси Ерлан Қўшанов, Бош вазир ўринбосари Тамара Дуйсенова, Қишлоқ хўжалиги вазири Айдарбек Сапаров видеоанжуман орқали сўзга чиқиб, “Қишлоқ омонати” дастурининг тўрт асосий йўналишига доир қатор вилоят ҳокимларининг ҳисоботлари тингланди. Шу жумладан, қишлоқларда майда хўжаликларни бирлаштириш жараёни ҳақида вилоят ҳокимининг ўринбосари Бейсенбай Тажибаев ҳисобот берди.

Парламент Мажлисининг кенгайтирилган мажлисида партиянинг вилоят филиали раиси Алтинсарни Умбеталиев, “Туркистан ӨКК” ХҲЖ молия ҳамда “Қишлоқ омонати” дастурининг мониторинги бўйича бошқарув директори Нурлибек Исаев ва бошқалар иштирок этди.

ҚИШЛОҚ ТАРАҚҚИЁТИНИНГ МУҲИМ ОМИЛИ

Вилоят ҳокимининг ўринбосари Бейсенбай Тажибаев дастур минтақада самарали амалга оширилаётганини таъкидлади.

Дастурнинг дастлабки йилида қишлоқларда 3256та лойиҳа молиялаштирилиб, 3413та янги иш ўрни ташкил этилган, қайта ишланган қишлоқ хўжалиги маҳсулотининг қўлами 30,0 млрд. тенгеге ортиши кутилмоқда. Дастурни амалга оширишда томорқа хўжаликларни ширкатлар асосида ривожлантиришга устуворлик қаратилгани, молиялаштирилган лойиҳалар тоифасида 40та қишлоқ хўжалиги ширкатининг техник жиҳозлаш даражаси ортганини таъкидлади.

Тадбирда Парламент депутатлари, таҳлилчилар ижровий давлат органларига саволлар йўллаб, фикр-мулоҳазаларини билдиришди.

“Дўстлик уйи” пойидаги АЖОЙИБ АНЖУМАН

Газетамизда аввал хабар қилинганидек, ўтган йилнинг сўнгги чорагида вилоят ҳокими Дархан Сатбалди ташаббуси билан барча этномаданият бирлашмалари ва жамоат ташкилотлари учун “Дўстлик уйи”нинг қурилиши бошланган эди. Ўтган даврда «Integra Construction» МЧБ бинолари 4 қаватли, қиймати 2 млрд. 835 млн. тенгелик бинонинг асосий қурилиш ишларини тўлиқ яқунлади. Жорий йилнинг ноябрь ойи пайида иншоотни фойдаланишга топшириш режаланган.

Вилоят ҳокимлиги “Жамоат тотувлиги” ДҚК ташаббуси, вилоят ҚХА таркибидаги этномаданият бирлашмалари ҳомийлигида “Шукрона кун” байрами муносабати билан қурувчиларга тушлик дастурхони ёзилиб, ош берилди. Вилоят ўзбек этномаданият бирлашмаси раиси Баҳодир Ирисметов, фаоллар Замир Муҳаммаджонов, Бекзод Ҳабибов, Дониёр Аюпов, Иқбол Абишев, Ўсар Нейматуллаев, Мирзахон Адхамов, Йўлдош Қосимовлар бошқа этномаданият бирлашма

вакиллари билан тадбирнинг кадрли меҳмони бўлишди.

Саят Нурманов, Азамат Бошоев бошчилигидаги қурувчиларни вилоятимиз равақига ҳисса қўшган жамоат ташкилотлари раҳбарлари ва фахрийлар – Абдихан Абдиқадиров, Тўлқин Саидмуродов, Сўзақбай Абдикулов, Зуппархон Чолдонов, вилоят ижтимоий тараққиёт бошқармаси бошлиғи Ерлан Кузембаев, славян этномаданият бирлашмаси раҳбари Марина Лимаренко каби фаоллар самимий муборакбод этишди.

Бир гуруҳ фахрий отахонлар кифтига вилоят ўзбек этномаданият бирлашмаси раиси Баҳодир Ирисметов зарбоф тўн ёпиб, иззат-икром курсатди. Моҳир ошпаз Алишер Убашев тайёрлаган палов тановул қилинган, ҳидоят илмининг таниқли вакили Абдумуталли Абдирахман Қуръон тиловат қилиб, элимиз равақи, тинчлик-тотувлик мустаҳкамлиги учун дуо қилди.

ҚР Президенти, ҚХА раиси Қасим-Жўмарт Кемелули Тўқеев раҳбарлигида давлати-

миз эл бирлиги, этнослараро тотувлик, мустақил Қозоғистоннинг нурли келажаги йўлида барча сазъ-ҳаракатларни сафарбар этмоқда.

Тинчлик – буюк неъмат. Уни мустаҳкамлаш, ёшларни ватанпарварлик, инсонийлик йўлида тарбиялаш ишига ҳар биримиз муносиб ҳисса қўшмоғимиз даркор.

Ш. МАДАЛИЕВ.

Тасвирларда: тадбирдан лавҳалар.

Муаллиф суратга олган.

ЕР ҚАЪРИДАН ФЙДАЛАНУВЧИЛАР БИЛАН МУЛОҚОТ

Айни дамда Туркистон вилоятида 175 нафар ер қаъридан фойдаланувчи фаолият юритмоқда. Улар 84та шартнома ва 91та лицензия асосида иш олиб боради. Вилоят тадбиркорлик ва саноат бошқармаси бошлиғи Нуржигит Мирзахметов раислигида ер қаъридан фойдаланувчилар билан учрашув ўтди.

Йиғилишда ер қаъридан фойдаланувчилар геодезия ходимлари томонидан текширилган ер қаъридан фойдаланувчилар томонидан етказилган зарар ҳажмлари билан таништирилди. Вилоятдаги қатор ер ости бойликлари масалалари муҳокама қилинди.

Таҳлил қилинган 100 нафар ер қаъридан фойдаланувчининг 74 иншоотида камчиликлар аниқланди. Унинг 63таси қонуний контракт ва лицензияси бор ер қаъридан фойдаланувчилар.

Таъкидлаш жоизки, вилоятдаги Арис, Кентов шаҳарлари билан Сайрам, Ўрдабози, Саврон, Жетисай, Чордара, Байдибек, Сўзоқ, Тўлебий, Келес, Саригоч, Тўлкибош туманларида ҳам ер қаъридан фойдаланувчилар фаолиятининг қонунийлиги текширилмоқда.

САРМОЯВИЙ ЛОЙИҲАЛАР – ИҚТИСОДИЁТГА

Жорий йилда Саврон туманида қиймати 37 млрд. тенгеге тенг 18та сармойавий лойиҳа амалга оширилади. Натижада 800дан зиёд янги иш ўринлари яратилади. Бу ҳақда Саврон тумани ҳокими Мақсат Танғатаров маълум қилди.

Туман иқтисодиётини ривожлантиришга ҳисса қўшадиган лойиҳалар қаторида “Turkistan Fruit” МЧБнинг мева шарбати цехи ҳам бор. Унинг қиймати – 4,5 млрд. тенгени ташкил этиб, 54 кишининг доимий бандлигини таъминлади. Шунингдек, Чўрноқ қишлоғида қаттиқ маиший чиқиндиларни қайта ишлаш мажмуаси ҳам мавжуд. Бундан ташқари, Шўйтўбе қишлоғида қуввати 20 МВтга тенг қуёш электр станциясини қуриш режаланмоқда. Лойиҳа қиймати – 8 млрд. тенге.

Таъкидлаш жоизки, Чоға қишлоғида “SAURAN” саноат худуди ташкил этилган. Бу ерда тўқимачилик, кийим-кечак, қурилиш материаллари, электроника ва кичик машинасозлик ҳамда жиҳоз цехлари ишга туширилади.

Туманда 7 мингга яқин кичик ва ўрта тадбиркорлик субъектлари фаолият юритмоқда.

Майсара САФАРОВА.

ДАВЛАТ ГРАНТЛАРИ – ТАЪЛИМГА

Чордара тумани Алатов ботир қишлоғида истиқомат қилувчи Камила Алишерқизи қишлоқ болаларининг заковати ва ақлий қобилиятларини ривожлантиришга ҳисса қўшмоқда. У давлатдан 1 млн. 380 минг тенге миқдорида грант олиб, идрок арифметикаси тўғрисида очди. Бугунги кунда тадбиркор 5-13 ёш ораллигидаги ўқувчиларга таълим бермоқда.

Бугунги кунда Камиланин шогирдлари вилоят ва республика мусобақаларида голибликни қўлга киритмоқда. Ҳозир шогирдлар Ўзбекистонда ўтказиладиган халқаро танловга тайёрланмоқда.

ДЕЗИНСЕКЦИЯ ЧОРАЛАРИ БОШЛАНДИ

Вилоят ҳокими 2024 йилда зараркундаларга қарши кураш тадбирларини ўз вақтида ўтказиш ва илмий қўллаб-қувватлаш юзасидан кўрсатма берган эди. Ҳозирда бу борадаги ишлар бошланди.

Шу мақсадда аҳоли манзиллари, дам олиш худудларида кимёвий усуллардан фойдаланиш режалаштирилган. Жорий йилда вилоятда 8 февралдан бошлаб илмий жиҳатдан қўллаб-қув-

ватлаш ишлари олиб борилмоқда. Бу ишлар учун 42та ускуна, 96 мутахассис жалб этилган.

Дезинсекция ишлари юритиш учун давлат харидлари амалга оширилди ва пудратчи сифатида “Satti Tulik” МЧБ аниқланди.

“ҚИШЛОҚ ОМОНАТИ” ЛОЙИҲАСИ АМАЛДА

Тўлкибош туманида қишлоқларни ривожлантириш мақсадида “Қишлоқ омонати” дастури бўйича насиялаш 6 йўналишда амалга оширилмоқда. Хусусан: деҳқончилик, чорвачилик, паррандачилик, балиқчилик ва ширкатларни зарур ускуналар билан жиҳозлаш ҳамда аҳолига тадбиркорликни бошлаш учун имкониятлар яратиш. Дастур ўтган йили Мичурин, Балиқчи, Рискўлов, Шақлақ қишлоқларида амалга оширилиб, 1 млрд. 396 млн. тенгеге 209та лойиҳа молиялаштирилди. Бу ҳақда туман ҳокими Нуржан Иштиев маълум қилди.

Бундан ташқари, туман иқтисодий тараққиётининг муҳим йўналишларидан бири – сайёҳлик соҳаси. Бугунги кунда худудда 36та сайёҳлик иншоотлари мавжуд. 2023 йилда туманга 15 мингга яқин сайёҳ келган. Умуман олганда, сайёҳлик соҳасида келгуси 3 йил ичида (умумий қиймати 12,4 млрд. тенге) 8та лойиҳани молиялаштириш борасида ишлар олиб борилмоқда.

Тўлебий туманида “Қишлоқ омонати” дастурини амалга ошириш мақсадида туман ҳокимининг ташаббуси билан қатор тадбирлар амалга оширилди. “Қишлоқ омонати” лойиҳаси доирасида кредит ажратиш 6 йўналишда амалга оширилмоқда.

200га ЯҚИН ЛОЙИҲАГА 1,1 МЛРД. ТЕНГЕ

Лойиҳага киритилган 4 қишлоқ округида қишлоқ хўжалиги йўналишида 4та ишлаб чиқариш ширкати ташкил этилди. Улар – мол бўрдоқлаш, оилавий сут фермалари ва чорва сонини кўпайтириш мақсадида ишга туширилган «ӨМІР-КАЗ» ИЧШ, “Қишлоқ омонати – 2023”, “Даму – 7” ва «Қоғалыбастау» ҚХ ИЧШлари.

Қишлоқ хўжалигини ривожлантиришга йўналтирилган ИЧШларда 392 ишчи меҳнат қилмоқда. «Қишлоқ омонати» доирасида «Ырыс» ММТ» МЧБ орқали 193та лойиҳага 1,1 млрд. тенге кредит ажратилди.

Лойиҳа асосида Мурат Жузбаев 7 200 000 тенге насия олиб, 26 бош қора мол харид қилиб, хўжалигини ривожлантирмоқда.

ВОЛЕЙБОЛДАН ЎРТОҚЛИК УЧРАШУВИ ЎТДИ

Саригоч туманидаги 4-сонли болалар ва ўсмирлар спорт мактабида Халқ Қаҳрамони Раҳимжан Қўшарбаевнинг 100 йиллиги ҳамда соғлом турмуш тарзини шакллантириш ва оммавий спортни ривожлантириш мақсадида Саригоч, Келес, Қазигурт туманларининг фаоллари ўртасида волейболдан учрашув ўтди.

Тадбирнинг очилиш маросимида туман ҳокими Арман Абдуллаев иштирокчиларга омад тилади. Ўртоқлик учрашувида 3та туман раҳбарияти таркибидан ташкил топган жамоалар иштирок этди.

Учрашув яқунлари бўйича: I ўринни “Саригоч туманининг фаоллари”; II ўринни “Келес туманининг фаоллари”; III ўринни “Қазигурт туманининг фаоллари” жамоаси эгаллади.

Ғолибларга қимматбахона совғалар, энг яхши ўйин курсатган жамоа аъзоларига махсус ташаккурномалар топширилди.

Саригоч тумани ҳокимининг матбуот хизмати.

Хуқуқий ислохатлар – давр талаби

ОЛИЙ ҚАДРИЯТЛАР ҲИМОЯЧИСИ

Мустақиллик йилларида юртимизда хуқуқий давлатнинг муҳим таркибий қисми бўлган том маънодаги суд-хуқуқ тизими шакллантирилди. Мустақил суд ҳокимияти ушбу жараёнда алоҳида аҳамият касб этмоқда. «Медиация тўғрисида» ҚР қонунида таъкидланганидек, суд ҳокимиятини босқичма-босқич мустаҳкамлаб бориш, унинг мустақиллигини таъминлаш, собиқ тузум даврида бўлгани каби судларни жазовчи орган эмас, балки инсон ҳуқуқ ва эркинликларини ишончли ҳимоялашга хизмат қиладиган мустақил институтга айлантиришга қаратилган кенг қамровли чора-тадбирлар ўз самарасини бермоқда.

Суд қарорларини ижро этишининг самарали тизимини яратиш ушбу ислохотларнинг асосий тамойилларидан бири. Бу ҳақда суҳбатдошимиз – жамоатчи медиатор Маъмуржон Юсупов билан суҳбатни эътиборингизга ҳавола қиламиз.

– Халқимиз тарихнинг мамлакат тақдирида ҳал қилувчи аҳамиятга эга бўлган қисқа фурсатларида даврнинг мураккаб синовларидан муваффақиятли ўтиб, ўз олий мақсадлари сари дадил одимламоқда. Босиб ўтилган мустақил тарақиёт йўли давлатимиз учун сиёсий соҳада, давлат ва жамият қурилиши, иқтисодиёт, ижтимоий ҳаёт ва маънавият, суд-хуқуқ тизими, таъқибиёт ва хавфсизликни таъминлаш борасида ривожланиш ва юксалиш, жаҳон ҳамжамиятидан муносиб ўрин эгаллаш даври бўлди. Юртимизда сўнгги йилларда суд тизимига алоҳида эътибор қаратилаётганининг гувоҳи бўлялмиш. Туман медиаторлари фаолиятида бу эътибор қай даражада акс этмоқда? Юксак хуқуқий маданиятга эришишда улар нечоғлик ҳисса қўшиб келмоқда?

– Дарҳақиқат, мустақиллик йилларида эришилган барча ютуқларимиз юртимизда инсон ва унинг манфаатлари устувор этиб белгилангани билан боғлиқ, десак янглишмаймиш. Хусусан, амалга оширилган суд-хуқуқ тизимидаги ислохотларнинг туф моҳиятида ҳам инсон, унинг ҳуқуқ ва эркинликлари олий қадриятдир, деган қонидан мазмуни акс этган. Энг муҳими, ушбу хуқуқ тизими халқаро хуқуқнинг муҳим тамойилларига, ривожланган мамлакатларнинг илғор анъаналарига, турмушда ўзини оқлаган меъёрларга асосланган ва уларни ўзида муқамлаштиради. Шубҳасиз, миллий хуқуқ тизимимизнинг асосини Бош

Қомусимиз – Конституциямиз ташкил этади. У инсонни энг катта бойлик сифатида алоҳида кўрсатгани ҳолда фуқаро, жамият ва давлат ўртасидаги ўзаро муносабатларни оқилона хуқуқий ҳал этишни сиёсий жиҳатдан расмийлаштиради. Конституция буйича, инсон ва унинг ҳақ-хуқуқлари Қозоғистон Республикасида олий қадрият ҳисобланади. Лекин шуни ҳам таъкидлаш жоизки, юртимизда юксак хуқуқий маданиятли инсонлар қанчалик кўп бўлса, қонун устуворлигига эришиш шунчалик осон кечади.

– Медиация ўзи нима?
– Медиация – бу мажбурий кучга эга бўлмаган, ихтиёрий, ёпиқ жараёндир. Унда низолашадиган томонлар ўз ихтиёрига кўра, бетараф учинчи шахс ёрдамида низоли ҳал қилиш йўллари топишга ҳаракат қилишади. Холис шахс – медиатор судья ҳам, арбитр ҳам эмас, энг муҳими, у қарорлар қабул қилмайди.

Ҳакамлар судидан айнан шу жиҳати билан фарқлидир. Келишмовчиликларни ҳал қилиш тўғрисидаги қарорни тарафлар ўзи қабул қилади. Медиаторнинг вазифаси фақат уларга низолининг ўзаро фойдали ечимини топишга ёрдам беришдан иборат. У низолининг икки томонини ҳам қониқтирадиган ечимини топишга кўмаклашади.

Биринчидан, у суд жараёни, ҳал қилув қарорининг қонуний кучга кириши ва ижро иши юриштига қараганда камроқ вақтни олади.

Медиацияда айбли-айбсиз, ҳақ ё ноҳақ қидирилмайди, ак-

синча, воситачи ёрдамида можарони бартараф этишининг турли йўллари изланади, муҳокама қилинади, энг мақбули танлаб олинади. Томонлар бунда энг аввало адолат тўғрисидаги тасаввурларга амал қиладилар

– Энди медиаторлик фаолиятингизга тўхталсак...

– Бир неча йилдири, жаҳон тажрибасида низолини ҳал қилиш усуллари билан бири бўлган – медиация ривожланиб бормоқда. Бу масала таниқли хуқуқшунослар, тижоратчилар ва турли касб вакиллари томонидан фаол муҳокама қилинмоқда. Ушбу соҳада амалиётчи медиаторлар сони кўпайиб борапти. Аксарият хуқуқшуносларнинг таъкидлашича, низолини ҳал этишда медиациядан фойдаланиш икки томон учун фойда келтиради.

Қонунчилик буйича 40 ёшдан ошган ҳар бир фуқаро бу иш билан шугуллана олади. Ҳозир медиация жаҳон амалиётида кенг қўлланилмоқда. Утган асрнинг 50-йилларидан бошлаб Англия, Германия, АҚШда қўлланила бошлади, лекин, бу хизмат Буюк Даштда асрлар буйи турли шаклларда қўлланилиб келган.

Медиация хизматининг асосий қисми Қозоғистон халқи Ассамблеясига юкланишида ҳам улкан маъно мужассам. Чунки, Ассамблея бирдамлик ва ҳамжиҳатликни мустаҳкамлаб, маънавий бирлик ғояларини шакллантириш ва тарғиб қилишни ўз олдига мақсад қилган Мамлакатимиз жаҳондаги азим давлатлар ўртасидаги низолағар барҳам бериб, дунёвий медиатор вазифасини муваффақият билан удралаб келмоқда ва биз бу билан ҳар қанча фахрлансак арзийди.

– Мазмунли суҳбатингиз учун ташаккур.

С. МИРЗО суҳбатлашди.

Тарбия – муштарак вазифа

ЎҚУВЧИЛАР ДАРСЛАРДА ТЕЛЕФОНДАН ФОЙДАЛАНИШМАЙДИ

Аввал хабар қилинганидек, мамлакатимизда умумтаълим мактабларидаги дарс пайтида ўқувчиларнинг смартфондан фойдаланишлари қонуний тақиқланади. Мазкур қонунни ҚР Президенти Қ. Тўқаев имзолади.

– Бизнинг ўқувчиларимиз телефонларини дарс бошланганидан аввал биз, устозларга бериб қўйишади, – дейди суҳбатда Ойбек номидаги 14-сонли ўрта умумтаълим мактаби муаллимиси Шахло Султоналиев. – Дарс пайтида уларни чалғитмаслик мақсадида синфхонамизда махсус жавонда сақлаймиш. Танаффусда эса болалар ота-оналари билан хабарлашишлари, ошхонадан бирор бир егулик олиб, тамадди қилишлари учун, албатта, смартфонларини тарқатамиш. Бунга ўқувчиларимиз одатланган. Албатта, Мамлакат раҳбарининг бу масалага ургун

бераётганини, эртамиз эгалари фақат билим олишга бор куч ғайратини, вақтини сарфлашлари муҳимлигига қаратаётгани биз ҳам эътибор қаратдик. Ахир, авваллари бундай уяли телефонлар бўлмаган йилларда ҳам ўқувчилар дарсда фаол иштирок этиб, муаллим саволишларига жавоб бериб келишган, зарур ахборотлар билан таъминлаб келинган. Ўйламанки, устозлар ҳам, ўқувчилар ҳам энди кутубхонада тақдим этилаётган китоблар, дарсликлар ҳамда газеталардан ҳам унум-

ли фойдаланишга асосий эътибор қаратишади.

Бу ҳолатнинг қонуний тақиқланишига нима сабаб бўлганлигига диққат қилайлик. Ахир, ҚР Маориф вазири Гани Бейсенбаевнинг айтишича, қўлланилаётган мазкур чора ота-оналар, устозларнинг шикоятлари ва мурожаатлари туфайлидир. Ва бу фақат дарс пайтидаги чеклов. Янги қонун янги ўқув йилидан бошлаб кучга киради.

М. САЪДУЛЛАЕВА.

Тиббиёт янгиликлари

ТИББИЙ ХИЗМАТЛАР ҚУЛАЙЛАШТИРИЛМОҚДА ҚОЗОҒИСТОНЛИКЛАР ТЕРАПЕВТНИНГ ТАВСИЯСИЗ БОШҚА МУТАХАССИС-ШИФОКОРЛАР ҚАБУЛИГА КИРИШЛАРИ МУМКИН

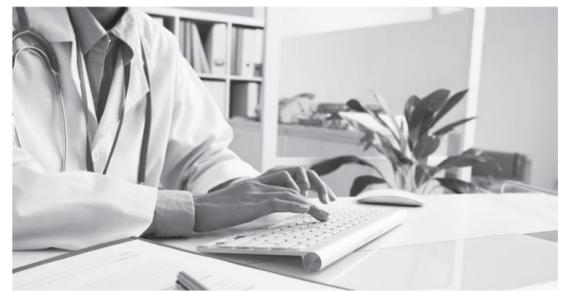
Соғлиқни сақлаш вазирлиги амбулатория ёрдами кўрсатишни яхшилаш буйича буйруқ ва андазаларга ўзгартиришлар киритди.

Жорий йилнинг март ойидан бошлаб: режалаштирилган касалхонага ётқириш учун тиббий таҳлиллар рўйхатини 42тага қисқартириш кўзланмоқда.

Апрель ойидан эътиборан тегишли мутахассислар билан бевосита мурожаат қилиш усуллари такомиллаштирилди.

Бемор куйидаги ҳолатларда умумий амалиёт шифокорининг тавсиясиз ихтисослашган мутахассисларга мурожаат қилиши мумкин:

- фавқуллода вазиятлар ва шикастланишлар, шунингдек,

офтальмолог, оториноларинголог ва бошқа жароҳатлар;
- шошилич ва режаланган стоматолог ёрдам;
- тери-таносил касалликлари;
- бириктирилган жойда доягинеколог ва руҳшуносга;
- онколог ва онкогематолог қабулига;

- кардиолог, эндокринолог, офтальмолог, невропатолог, диспансер рўйхатидан ўтган беморларнинг жарроҳи шифокорига;
- ёшлар саломатлик марказлари мутахассисларга ва ҳ.з.

Zakon.kz

Президент мактуби – амал дастури

Давлат раҳбари Қасим-Жўмарт Тўқаев Қозоғистон халқига йўллаган Мактубида гиёҳванд моддалар, жумладан, синтетик гиёҳванд моддаларни тарқатиш ёш авлоднинг келажагига улкан хавф туғдиришини таъкидлади. Гиёҳвандликдан холи жамият қуриш Қозоғистоннинг ҳар бир фуқароси олдида турган вазифадир. Мамлакатимизда гиёҳвандликка боғлиқ жиноятларга қарши кураш ва унинг олдини олиш чора-тадбирларини такомиллаштириш буйича «Йўл харитаси» тасдиқланди.

Дарҳақиқат, гиёҳвандлик иллати ёшлар орасида жиноятнинг кўпайишига олиб келаётган сабабларидан биридир. Бугун ижтимоий хавфи ортиб бораётган гиёҳвандлик инсонни фалокатга етакловчи оғатдир. Унга қарши қатъий кураш олиб борилмаса, ёшлар қалбидаги маънавий туйғулар инқирозга учраши ҳеч гап эмас. Қорадори ташувчилар хоржилик дейилмоқда, асосан унга харидор бўлаётганлар қимилар? Улғуржи харид қилиб, майдалаб сотаётганлар ҳам хоржиликлар эмасдир?

Юракка иймон ҳукмронлик қилади. Тор қалбда разолат, жаҳолат, тубан хаёллардан бошқа нима ҳам бўларди. Тор кўнгил эгалари аллақачон иймон деган муқаддас туйғунини ситиб чиқариб ташлаганликларини тасаввур қилиш қийин бўлмай қолди. «Қимилар гиёҳванд моддаларни сотмоқда?» деган саволга, «Ҳаромдан ҳазар қилмайдиган, ишёқмас, дангаса, маънавийдан айро қимсалар!», деб жавоб бериш мумкин. Лекин иллатларга ружу қўйганлар орасида ўсимлар, эндигина воғга етган йигитлар, ҳаттоки хотин-қизлар ҳам борлигини қандай изоҳлаш мумкин? Уларни ким зулматга, боши берк кўчаларга бошлаб борапти? Ҳаммасига катта ёшдаги ғаламислар сабаб бўлмоқда. Чунки улар ёғочнинг бўшини кўрт еишини жуда яхши билишади. Оқ-қорани таниган, ақл-хуши жойида бўлган ёши улўғ инсон бу ишга ҳеч қачон аралашмайди. Ҳаётнинг аччиқ-чуччугини ан-

ГИЁҲВАНДЛИК – УМР ЗАВОЛИ

лаб етмаган, болаларча соддалигини тарқ етолмай яшаётган, она сути оғзидан кетмаган ўсимлар, воғга етган ёшлар бирор бир муҳим ва фойдали иш билан шугулланмадими, бас, улар кун буйи кўчада пашша кўриб ўтирадиган бангиларнинг «афсоналари»ни тинглашга вақт сарфлайди. Бангилар гуруҳи уларни ром этиши шубҳасиз. Кутилмаганда улар билан оғанин тутинганини ўзлари ҳам сезмай қолишади.

Аслида бу кўхна дунёда инсоният бир-бирига масъулдир. Бу тушунча қалбдан чуқур ҳис қилинмас экан, тубанлик кўпчиликини ўз домига тортаверади. Ёшлар-ку, тарбияси бузуқ шахслар таъсирини тушиб қолиб, адашиши мумкин. Лекин уларни ҳидоятга бошламаган, ботил қалбларидан иймондёнат ҳиссини уйғотмасдан разолат ботқоғига тортаётган қимсалар хатти-ҳаракатига бефарқ қараб ўтирган ота-оналарда нима учун масъуллик деган тушунча йўқ?! Ахир фожиянинг ибтидосини кўра била туриб, лоқайдликка берилиш тубанлик эмасми? Афсуски, тубанликнинг оғат, фалокат эканлигини кўпчилик ҳис қилмайди.

Ҳар куни вилоят прокуратурасига

мутасадди идораларидан тезкор ҳисоботлар келиб тураркан. Уларнинг аксарияти бир куннинг ўзида содир этилган гиёҳвандлик билан боғлиқ жиноятлардан иборатлигига нима дейсиз?! Айримларини эса гиёҳвандликка мубтало ёшлар пул топиш мақсадида содир этишаркан. Гиёҳванд учун пул ота-онасидан ҳам азиз, одамгарчиликдан ҳам устун. Чунки пул унга хуморини қондирувчи моддани топиб берувчи восита. Бироқ банги ҳеч қачон ишлаб, пешона тери эвазига пул топмайди. Ахир самарали меҳнат қилиш учун унда сабр-тоқат ва фаросатнинг ўзи қолмаган. Оқибатда у талончилик, ўғирлик, қўшмачилик қилади.

Қора вабодий тарқалиб бораётган бу чиркин иллат бутун жамиятга раҳна солишини, ҳатто халқаро уюшган жиноятчиликни келтириб чиқаришини яхши биламиз. Яхши биламиз, лоқайдлик ботқоғига ботаверамиз. Жиноятчини кўлга олиш, жазолаш – қонун посбонларининг иши, деган галат фикрга қаттиқ ёпишиб оламиз. Сен менга тегма, мен сенга тегмайман, қабилида яшайверамиз. Бундайларга қарата хитоб қилгинг келади: «Эй инсон! Ясасий,

Темирйилар авлоди давом этсин, десагиниз, ўз юртинингнинг чинакам ёниб-қуйғучи отаси бўлинг. Менинг қорим фақат тўйлар даврасини тантанали қадаҳ сўзлар билан очиб беришу, тадбирларни «муваффақиятли» яқунлашдан иборат, деган фикрни унутинг! Фарзандлар тарбияси ҳақида сиз қайғурмасангиз, улар ҳам эртага сиз, Ватан, истиқлол учун қайғурмаслиги аниқ!»

Тўғри, бу каби эҳтиросли хитоблар таъсир қиладими-йўқми, бунисига кўзи етмаган жонқуярлар, ҳатто ўз мулоҳазаларини юрт ёшларига юзма-юз айтишга журъат топсинлар.

Йигилишлардан бирида сафсатабоз маърузачилардан сўнг ёш ҳаммасибимиз минбардан туриб шундай деди: «Олдимида ёшларнинг аксарияти гиёҳвандликка ружу қўйишдек хавф турган экан, соғлом авлод борасидаги амалий ишларни қаердан бошлашни яхши билаш зарур. Ҳуқуқ-тартибот идоралари ходимлари аниқлаб, жазога тортилаётган гиёҳвандлар ҳали учдан бири ҳам эмас. Мабодо 16дан 35 ёшгача бўлган йигитлар мажбурий тиббий кўрикдан ўтказилса, кўпчилиги банги бўлиб кетганини исботлаш қийин эмас. Гиёҳванддан соғлом гўдак туғилишига ким қафлат беради?!»

Афсус-надоматлар бўлсинки, кейинги пайтларда ушбу манфур иллат билан шугулланувчилар орасида ҳуқуқ-тартибот ходимларининг ҳам борлиги аниқланган. Албатта, ўз мансабини суиистеъмол қилган қимсалар қилмишига яраша жазоланади. Бироқ айрим ҳудуд нозирлари ёшлар фаолиятини таҳлил қилиб бориш, аҳоли билан ҳамкорликда жиноятчиликка қарши кураш масаласига панжа орасидан қарамоқдалар.

Дарҳақиқат, оғунинг яхши-ёмони бўлмайди. Лекин аслида заҳар ҳам навларга ажратиларкан. Қўлвор илоннинг захрини олайлик. Бу жонивор инсонни чақдим, бас, ўз қорини қилиб,

адо этади. Илоннинг захридан бир инсон ҳалок бўлиши мумкин. Бу ҳам қайғули фожиа аслида. Аммо гиёҳванд моддалар бир шахсга нисбатан эмас, балки умуминсониятга озор етказувчи, жамиятни ҳалокат еқасига келтириб қўювчи оғудир.

Бир сўзни тўла ишонч билан айтиш ўринлики, гиёҳвандлар нечоғлик кўп учраса-да, улар барибир ориятли халқ нуфузидан ортиқ бўлолмайди. Бизнинг ориятли халқимиз бирлашгани севувчилардандир. Бирлашган эл эса қандай оғат бўлмасин, енгади. Гиёҳвандлик ҳам кўп миллатли Қозоғистонимиз халқининг шижоати қаршида мағлуб бўлиши муқаррар. Бунинг учун нафақат давлат хизматчилари, амалдорлар, балки кичик ва ўрта бизнес вакиллари ҳам янги иш ўринлари очишдан манфаатдор бўлиб, ёшларни ўз қаноти остига олишлари керак. Энг гулсан ёшлик чоғида ёшлар тоғни урса талқон қилишга қодир. Шўро тузумининг доно раҳбарлари шуларни инобатга олиб, ёшларни тез-тез зарбдор қурилишларга йўллаб, ишлаш учун барча имкониятларни яратиш берарди. Улардан сўнги си – Байкал-Амур магистрали эди. У пайтларда ойлик маош бир кун ҳам кечиктирилмасди. Ҳозир эса қурилишларда оғир меҳнат қилаётган ёшларга ойлаб маош берилмаётгани ҳақида эшитялмиш. Ҳозир ҳам бундай зарбдор қурилишларни ташкил этиш имкони мавжуд. Хусусан, туркий оламнинг сайёҳлик марказига айланган Туркистон шахрига барча туман марказларидан «электричка» йўналишларини ташкил этиш вақти келди. Темир йўл қурилишига ёшларимиз тайёр.

Мақолада келтирилган фикрларнинг барчаси журналистнинг ўз нуқтаи-назари. Газетхондан ушбу мавзуга оид фикр-мулоҳазаларини кутиб қоламиз.

А. АБДУФАТТОҲ.

»» Заковатли миллат

ЯНГИ КЎНИКМАЛАРНИ ШАКЛЛАНТИРДИ

Мактабимизда ўтган математика ҳафталиги бошлангич синф ўқувчиларининг фанга бўлган қизиқишини янада орттириш, шу билан бирга, математикани болагидан қўллашда янги замонавий ёндашувлар орқали ўқувчида янги кўникмаларни шакллантириш имконини берди. Ўқувчилар олган билимларини пухталадилар, ўнлик сонларни ҳисоблашнинг янги усулини ўргандилар.

“Ўнлик сонлар, Ўнлик сонларни ёзиш ва ўқиш” мавзусидаги очик дарсада ўқувчилар гуруҳ бўлиб ишлашди, дарс мобайнида турли янги услублар қўлланилди. Янги услубга доир дарсада ўқувчилардан Жасур Умаров, Одина Тўйчибекова, Мубина Лутфуллаева, Софья Шерова сингари ўқувчиларимиз фаол иштирок этдиши.

Ҳафталик давомида бошлангич синфлар ўртасида “Ёш математиклар” беллашуви ҳам қизиқарли ўтди. Беллашувда ҳаётимизнинг математика билан узвий

боғлиқ жиҳатларига бағишланган топшириқлар берилди. Ўқувчилар “Тарихга саёҳат” топшириғи орқали юртимиз раванқига ҳисса қўшган олимлар ҳақида, қайси аср ҳамда йиллар мобайнида инсоният тараққиёти учун қандай маънавий улш қўшганликлари ҳусусида маълумот беришди. “Соҳрли доира” шартда ўқувчилар математикага оид саволларга жавоб беришди. “Ким чаққон ва билимдон” танловида эса ўқувчилар топишмоқларга усталиги, топқир-математика билан узвий

этишти. Беллашув чоғида иштирокчилар 15 февраль – Афғон уруши иштирокчиларининг Афғонистондан олиб чиқиб кетилганлигининг 35 йиллиги муносабати билан байналмилалчи афғончиларни хотирлашди. Тадбирда Сабрина Нозимбекова, Захириддин Раҳмонқулов, Жасур Умаров ва бошқалар фаол иштирок этишди. Қизиқарли тадбир шогирдларнинг математикага бўлган иштиёқини турли фанлар билан боғлаб, уларни ҳаётий воқеалар билан уйғунлаштириб, таҳлил қилишларига ўргатди.

**Наргиза ЭРОВА,
С. Раҳимов номли
умумтаълим ўрта
мактаби муаллими.**
Сайрам тумани.

»» Адабиёт оламида

Сайрам тумани, Қорамурт қишлоғидаги Илҳомжон Мусабеков раҳбарлик қилаётган Ю. Гагарин номли мактабнинг ўзбек тили ва адабиёти ўқитувчиси Маҳзун Хонназарова ташаббуси ва ташкилотчилигида ўқувчилар маҳаллий ёзувчи-шоирлар ижод намуналаридан баҳраманд бўлиши учун “Қорамурт” ижодий уюшма аъзолари билан мулоқот уюштирилди.

ИЖОДКОРЛАР БИЛАН УЧРАШУВ

Мактаб залида ўзбек адабий тилининг асосчиси, шоир ва буюк мутафаккир, жаҳон адабиётининг ёрқин юлдузи А. Навоий ва ўзбек адабиётининг йирик вакили, буюк шоир Бобур Мирзонинг сиймолари акс эттирилган портретлари эътиборимизни жалб қилди.

М. Хонназарова адолатли давлат арбоби А. Навоий таваллудининг 583 йиллиги ва мактабнинг ўзбек тили ва адабиёти услубият бирлашмаси раҳбари Хулқар Тошпўлатова З. Бобур таваллудига бағишланган кечалар ҳам кенг қўламада ўтказилганлигини таъкидлашди. “Муҳаббатга ошуфта кўнгли-

лар” номли маданий-маърифий кечани мактаб директори И. Мусабеков очаркан, ёшларнинг чуқур билим олишлари учун кўпроқ китоб ўқиш орқали юксак чўққиларни забт этиш мумкинлигини таъкидлаб, ижодкорларга омад тилади.

Мактаб ўқувчилари шоир Фуломий (Фуломжон Қўрғонбоев), Қодирхон Хоримов, Қурвоной Убайдуллаева, Моҳира Саидова, Фариди Улжаева, Соҳиба Ҳайитметова, Сардор Хомитовларнинг ижод намуналарини ёддан ўқиб беришди.

Кеча давомида шоирлар ўзла-

рининг янги шеърларидан ўқиб беришди. Камина ҳам фурсатдан фойдаланиб, янги Қозоғистоннинг бунёдкорларига касб танлашда адашмай, соҳага оид фанларни чуқур ўрганиш, имкониятдан унумли фойдаланиш, хунар танлашда устозларнинг ҳам роли катта эканлигига эътибор қаратди.

Тадбирнинг сермазмун ўтишида ўзбек тили ва адабиёти ўқитувчиси Тоҳира Турсунбоеванинг хиссасини ҳам таъкидлаш жоиз.

Х. МУХИДДИНОВ.
Тасвирларда: тадбирдан лавҳалар.

»» Муаллим минбари

“LESSON STUDY” – ҲАМКОРЛИКДАГИ ПЕДАГОГИК ЁНДАШУВДИР

Фикрлаш осон, ҳаракат қилиш қийин, фикрни ҳаракатга айлантириш жаҳондаги энг оғир иш.
И. Гёте.

Бугунги кунда ҳар бир ўқитувчининг олдидаги асосий мақсад – ўз билимини мустақамлаш ва ривожлантиришдир. Босиси, билим бир жойда турмайди, узлуқсиз ривожланади. Ҳар кун янги кашфиётлар ва янгиликлар билан танишимиз мумкин. Ана шундай янгиликлардан бири, янги ёндашув – “Lesson Study”.

Ўқитувчининг малакаси унинг ҳар томонлама билимга эга бўлиши, маҳорати, ўқитиш услуби ва усуллари билан эгаллашишига асосланади. Бу унинг ўз ишига меҳр қўйгани, ёш авлодга илиқ қалб ила дарс ўтишига боғлиқ. Ўқитувчининг касбий савиясини оширишининг энг самарали усули “Lesson Study”.

Бу усул ўқитувчилар малакасини оширишда энг юқори даражаси ҳисобланади. Чунки, бу қўшма педагогик ёндашув бўлиб, унда бир неча ўқитувчи бирлашиб, тажриба алмашадилар, бир мақсад йўлида бир-бирларини қўллаб-қувватлайдилар ва янада яхши натижаларга эришишга интиладилар. “Lesson Study” – биргаликда режалаштириш, ўқитиш, назорат қилиш, ўз гоёларини шакллантириш, таклифлар бериш, қайта режалаштириш ва ҳужжатларни тайёрлайдиган ўқитувчилар гуруҳи.

“Lesson Study” – ўқитувчиларнинг билим даражасини ошириш, ўқитиш услубини такомиллаштириш мақсадида фойдаланилади. Уларнинг малакасини оширишда тажрибали ўқитувчилар билан бирга ёш мутахассисларга ҳам кўмак берилади. Ўқитиш бўйича умумий фикр биргаликда дарс режалаштириш, тадқиқот дарси, назорат, дарс таҳлили орқали шакллантирилади. Дарсни ўрганиш жараёнида ўқитувчиларнинг касбий жамоани яратишга ҳисса қўшадиган ҳамкорликдаги ишлари ўрганиш. Дарсни ўрганиш, яъни “Lesson Study” усулининг мазмуни бўйича қимматли маълумотлар бериш уларнинг тажрибасини оширишга ҳисса қўшиши шубҳасиз. Ана шундай воситалар орқали мамлакатимиз ўқитувчилари “Lesson Study” услубияти ҳақида тушунчаларини кенгайтириб, унинг ҳусусиятлари билан танишмоқда. Авваллари дарсда қатнашган бошқа ўқитувчилар фақат ўқитишнинг ҳаракатларини кузатишар, ўша камчиликларни дарс муҳокамасида кўтардилар, ўқитишга маъна бериш ва кўрсатмалар бердилар. Сўнг дарсда “Lesson Study” услуби бўйича қатнашганлар ўзлари танлаган тадқиқот муаммоси доирасида ўқувчининг ҳаракатларини кузатадилар. Қандай ўқиётганига эътибор қаратадилар, ўқувчилар билан суҳбатлашадилар, уларнинг ўрганишдаги ютуқ ва қийинчиликларини аниқлайдилар.

“Lesson Study” гуруҳлари ўз ишлари давомида куйидаги омилларга эътибор қаратишлари лозим:

Биринчидан, “Lesson Study” гуруҳларини шакллантириш ўқитувчиларнинг ихтиёрий равишда амалга оширилиши. Бу орқали улар ўз меҳнатларининг натижалари учун маъсулиятни оширганликлари яққол кўринадилар.

Иккинчидан, ҳар бир ўқувчи дарсада фаол иштирок этиши учун ўқувчиларни дарсни режалаштиришга жалб қилиш керак. Бунинг учун дарс бошланишидан олдин танланган синф ёки бир неча ўқувчилар билан суҳбат ўтказиш керак. Дарс режасини тузиш жараёнида ўқувчиларнинг таклифларини инобатга олган маъқул.

Учинчидан, “Lesson Study” гуруҳлари ўқитувчиларнинг ўқитишчилик маҳоратини оширишининг асосий воситаси бўлганлиги учун дарсларни бошлашдан олдин муаммонинг назарий томонларини ўрганиш, уни ҳал қилиш йўллари ва воситаларини аниқлаш зарур.

Хулоса қилиб айтиладиган бўлса, ўқитишчи таълим муассасасларида доимо асосий шахс бўлиб қолади.

Нилуфар РУСТАМОВА,
Туроб Тўла номли умумтаълим мактабнинг бошлангич синф ўқитувчиси.
Қазигурт тумани.

Талаба қизларнинг яхши баҳо олиш илминининг кирдикорлари ҳақидаги мақолани ўқиб, кайфиятим тушиб кетди. Инсон макри, ҳатто олий таълим соҳасида қулоч ёёётганини ўқиб, илм оламидаги қанчадан қанча инсонларнинг “илмий” меҳнатлари нафс ҳамда кибр эвазига барпо этилганлиги ҳусусида ўйга толдим. Икки талабадан бири шунча тайёрланса ҳам домласи унга қониқарсиз баҳо қўйганлиги уни яхши баҳога ўзгартириш ҳаракатида эканлигини айтади ва дугонаси унга “антика” услубини таклиф қилади. “Аввалдан тайёрланиб, бир назоратни ўйлаб топамиз-да, домла-мизнинг жаҳлини чиқарамиз. Натижада, у сенга жаҳл билан муомала қилади. Натижада энг салбий жиҳатда сенга нафратни кўрсатаётган пайтида биз уни сездирмасдан видеога оламизу, сақлаб қўямиз. Паст баҳо қўяман, деган пайтда сен ўша пайтти видеога олганингни ва уни оммага тарқатиб юборишингни айтаман. Бундан ҳайиққан домла сенга яхши баҳо қўйиб беради”. Янги талқиндаги илм оламидаги ўзига хос ўзраровлик...

Афсуски, бу эндигина баалоғат оstonасига қадам қўйган йигит-қизларимизнинг фикрлаш тарзи. Фарзандларимизга ҳамда менга устозлик қиладиган қўшимча курсларда сабоқ берадиган устозимиз билан учрашув чоғида ўқувчиларининг ўзлаштириши, шу билан бирга улардаги янги кўникмалари билан қизиқар эканман, гап орасида юқоридаги лавҳадаги таассуротларимни устозимизга айтиб бердим. Яхши баҳо олиш шундай қабих йўлни тутаетган талабалардан келажакда қандай мутахассислар кутиш мумкинлиги, шу боис ҳам соҳаларимиз кун сани беҳиз оқсамаётганлиги ҳусусида бироз фикрлашдик. Суҳбат асносида суҳбатдошимнинг ранги ўзгариб, фақат бош чайқаб менинг гапларимни маъқуллаётгани, лаблари титраб, кўзлари ёшланаётгани “худди шундай” деган сўздан бошқа нарса гапиролмаётганлигини сездим. Туйғулар гирдобидан тегизна кутулдим-да, суҳбатдошимга тиклидим. Устозимизнинг юз ифодаси ўзгаргани, кўзларидан ёш оқиб, “худди шундай назоратнинг курбони менман” деганча ҳолсиз сўзга ўтириб қолди.

Баҳам кўришмоқчи бўлган мавзу билан тасодифан мен унинг битай деб қолган, турмуш ташвишлари билан унут бўлаётган ярасини тирнаганимни ҳис қилдим...

Улуғларнинг гаплари ёдимга тушди. Ҳаётда ҳеч нарса тасодиғ бўлмайди, унинг замирида сен англашинг керак бўлган, ўзинга тегишли хулоса чиқариб, ибрат олишинг тегиш бўлган жиҳатлар борки, ўша назорат сизга тақдим этилади, сен ўзини ниҳас қилишинг, англашинг зарур бўлган ҳолатлар кўз ўнгингда гавдаланаверади, авлодларининг оғохлантирмоқчи бўлган ҳатто мавзулар ҳам сенинг тафаккур қилишинг учун сени излайди. Тасодиғ ҳеч нарса йўқ, ибрат бор, ўрناق бор, оғохлантириш бор, холос.

Устозимизнинг исмини ошқор этишни хоҳламайман, бироқ унинг руҳсати билан фаолияти давомида юз берган ноҳус воқеани муштарийларимиз билан баҳам кўраман. Исмлари очикланмай ёзилса-да, балки кимдир бу назоратда ўзини таниб қолар, бироқ бундай ниятми йўқ. Токи бундай ҳолат бошқаларга ҳам ибрат бўлсин, нафсимиз, кибримиз бизга тақдим этаётган ҳамда ҳулқимизда буй кўрсатаётган мазкур жирканч ифодаларга барҳам берайлик.

...Мен ҳиссийларга берилиб, талабалар

»» Мулоҳаза

УСТОЗЛАР ДУОСИ – ҲАЁТ ШАМЧИРОҒИ

Ўртасидаги хийлаи найранглардан ўзимча устозни оғохлантирману, айнан шундай ва бундан юз чандон оғироқ вазият мактаб ўқувчилари ўртасида одат тусига айлиниб улгурганини хаёлимга келтирмабман.

Ўрта бугин синфларига иккинчи йил раҳбарлик қилаётган муаллима болаларни кўпгина тадбирларда фаолликка чорлаб улгурди. Ўқувчиларнинг ўзлаштиришида ҳам ижобий ўзгаришлар сезилди, шу билан бирга улар иштирок этаётган тадбирлар ҳам кўпайди. Бироқ ҳар бир синфда бўлгани каби 3-4 нафар ўғил болалар ўзлаштиришдан анча орқада қолиб, бошқа ўқувчиларга ҳам дарс мобайнида халақит беришни одатга айлантиришгани. Турли фан муаллимларидан синф раҳбарига ўша ўқувчилар устидан шикоятлар кўп. Кунора кимё, физика, биология фанлари муаллимлари бирровга дарсга кириб кетишларини сўраб, синф раҳбарини дарсдан қалғитишади. Начора, ота-онасини қақиртириб келишлари, акс ҳолда, мактаб директори ҳузурида танбех олишларини айтиб, имкон қадар ўқувчиларини тинчлан-тириб, ўз дарсига шошадиган муаллимнинг ҳам асаби темирдан эмас. Бир кун меҳнат дарсида 3-4 ўқувчининг дарс ўтишга халақит бераётганлигидан муаллими нолиб, синф раҳбарини дарсга чорлади. Устоз танбех бергандек бўлди, секин ўша “фаол” ўқувчининг олдига бориб, муаллимни хурмат қилиши зарурлигини айтди. Ўқувчи унга бепарво қараб, синфдошлари олдида ўқитишчи оғирасини ўғириб олди, гўёки бошқа ўқитишчи олдида уни писанд қилмаганини бутун синфга кўр-кўрона намоиш этганди. Ҳаммаси олдида изза бўлган аёл юзлари ловуллаганча дарсдан қиқиб кетди...

Кейинги дарс синф раҳбарларининг дарси... Синфхонада 26 нафар ўқувчи ўтириб-ди, ҳаммининг партасида китоб-дафтларлари тайёр, синф эса сув қуйгандек жим-жит. “Тинчлики, ўқувчиларини шунчалик гўзал ахлоқли эканими, бундай тинчликнинг сабаби нима”, дея синфга кириб келган ўқитишчи синф раҳбарининг янада газабини келтирди. Ҳар кунги дарсдаги тўполон, ўқитишчиларнинг норозилиги, синфдаги шовқин-сурон, бироқ айни пайтдаги жимжитлик нима туфайли, дея ўйлаб ўтиришдан асаблари чарчади. Унга жавоб бермай, ўзини олиб қочаётган боланинг диққатини ўзига қаратиш мақсадида боланинг илғидан тутиб, қаттиқ силқитди, бутун синф эшитадиган тарзда даки берди, ота-онасини олиб келишини, акс ҳолда, мактаб директори ҳузурида чора кўрилишини газаб билан гапирди. Туйғулар, асаблар қақшаши, руҳий зўриқиш ишини кўрсатди. Бир амаллиқ дарсини бошлаб, ҳиссийларини жилволаб, янги мавзу ўтишга ҳам улгурди.

Ўша кун ўқувчилар жуда интизомли ўтиришди, синфда пашша учса, эшитилгудек сукунат ҳужмрон эди...

Эртаси кун устозимизни мактаб директори ўз хонасига қақирди ва унга бир видеолавҳа кўрсатиб, ундан бунинг сабабини сўради. Видеолавҳада устозимиз ўқувчининг илғидан ушлаб олиб, даки беради, ҳиссийларини тўқиб соларди... Синфнинг сув қуйгандек ўтиришининг асосий сабаби дераза тоқчасига ўрнатилган телефон эканлиги аниқланди. Тоқчадаги телефон видеокамераси бутун назоратни таъсирга олган ва бу лавҳада ўқитишчи ўқувчига фақат таъйиқ ўтказаётган пайти муҳрланган, бироқ айнан ўша ўқувчининг ушбу ҳолатга ўзи етказиб олиб келганлиги кадр ортида қолган ва буни ҳеч кимга ишлатишни илғои йўқ эди. Икки йил мобайнида синф раҳбарлик қилган ўқувчисидан биронтаси уни бундан(!) оғохлантиргани йўқ. Аввалдан болалар қалбида ички сценарий тузилган экан. Бироқ нима бўлганда ҳам булар иш бўлди, дарс пайтида жазавга берилган муаллимага маъмурий эмас, жиноий иш қўзғатилишини сўраб, ўқитишчининг “таъзини берган” ўқувчининг оиласи ниятига эришди. Муаллимага жиноий иш очилди, ОАВда болага зулм ўтказилганлиги яққол далил билан видеолавҳаларда тақдим этилди, ҳамма нарса аниқ ва равшан. Лекин бирон-бир инсон шундай ҳолатга нима сабаб бўлганлиги, айнан ўша ўқувчининг бунга бевосита сабаби бўлиши мумкинлиги ҳақида бир оғиз гап айтмади. Муаллима қилган ишларидан пушаймонлигини айтиб, суд залида ҳам ўқувчидан, унинг ота-онасидан, бундан ташқари синфхонада ўқувчилар ҳузурида “хуқуқлари топталган” ўқувчидан узр сўради. Суд хуқмига кўра, ишдан бўшатилади, уч йилга қадар умумтаълим мактабларида дарс бериш ҳуқуқидан маҳрум этилди. Мактаб директорининг жабрдийда муаллимнинг ёш бўлишига қарамай, заковатли, тажрибали, магистратураны тамомлаганлиги, ўз ишининг мутахассиси эканлигини ишлатишга уринишлари бекор кетди. Болақайнинг мактабдаги мавқеи анчагина юксалди. Устозлар у билан эҳтиёт бўлиб гаплашишарди, ҳар қалай иш пайтида ўқитишчиларга туйғуларни жилволашдан анча сабоқ берди.

Устозимиз бироз йилларга руҳий саломатлигидан айрилди, мутахассисларда даволанди, ўша воқеадан шунча йил ўтса-да, мактабга боришга юраги бетламади...

2019 йилда қабул қилинган “Педагог мақоми тўғрисида”ги ҚР Қонуни қаҳрамонимиз сингари ўқитишчилар тақдирида акс этган ноҳус тажрибалардан озод қилгани рости. Афсуски, кўллаб ўқитишчилар тажрибасида касбини қанчалик яхши кўрса-да, ишдан анча кўнгли совган, асаблари қақшаб, маънавий зарар кўрган муаллимлар орамизда минглаб топилади. Шунчаки кўзим тушган лавҳани ўқиб, устозимизни гўё оғохлантиргандек бўлиб ўртоқлашганим беҳиз эмас экан. У аллақачон бу тахлитда жабр кўриб, жазосини ҳам ўтаган экан.

М. САЪДУЛЛАЕВА.

»» Қизга – қирқ уйдан тақик

Қиз бола тарбияси... Қанча кўп китоб ўқиб, қанча кўп ақлли сўзларни эшитиб, ибратли мисолларни ўргансам ҳам қиз тарбиялашни маромига етказа олмасам керак, деб ўйлайман.

Бу иш, назаримда, қийин ва масъулиятли. Ундан кўра ўғил бола тарбиялаш осонроқ кўрилади. Чунки, қиз бола бир-ровнинг хасми, боқиб, тарбиялаб, бошқа оилага бериб юборасан. Бу ҳам ота-она учун оғир... Борган жойида қандай яшаб кетади, "эрга тегиш осон, этик тортиш қийин" деганларидек, эри билан муносабатлари қандай бўларкин, мустақил ҳаётнинг серғалва ва ташишли кунларида бардошли бўлиб, оиласига керакли бўла олармикан... Хуллас, бу ҳам бор. Яхши ва ёмон воқеаларни мисол қилиб кўриб, яна ўйга толаман...

Қизи бўй етиб, эшигидан совчилар қадами узилмаётган бир онанинг ўй-фикрлари ва сўзларини қоғозга туширар эканман, бу мавзу кўпчиликини ўйлантираётганини яхши биламан, чунки ўзим ҳам уч қизнинг онасиман. Бугунги жамиятимиздаги қизлар кечаги эмас, биз олган таълим-тарбия уларга тўғри келмаслигини замон кўрсатмоқда. У ҳолда улар билан қандай муносабатда бўлишимиз керак? Нима учун бугунги кунда қизларга тарбия бериш тобора қийинлашмоқда? Нима ўзгарди ва қандай йўл тутиш керак?

ОИЛАГА "КҮМИЛГАН" ИЛДИЗЛАР

Гулнора Қўрғонбой қизи, Фахрий устоз, Шимкент шахри:

– Оилада уч қиз тарбияланганман. Деярли 40 йил ёш авлода таълим-тарбия бериб, бу соҳада улкан тажрибага эгаман. Қиз болани фақат бир томонлама, яъни уй-оила учунгина тайёрлаш бугунги замонга тўғри келмайди. У ҳам дунёвий, ҳам диний bilimларга эга бўлиши керак. Унинг шахс сифатида шаклланиб, ҳаётда ўз ўрнини топиши учун оиласи, қиз бола тарбияси ниҳоятда кучли бўлиши зарур. Масалан, кўп оналар қизларини соғлом, шодон кўришса, етарли деб биладилар. Бинобарин, унинг маънавий дунёсини чиройли кийимлар, тўқис ҳаёт тўлдиролмайди. Вақтинча бахтиёрлик бўлар, албатта. Лекин доимий хотиржамлик ва саломат ҳаёт учун тинимсиз кураш керак.

Моддий бойликнинг маънавий хазинага умуман алоқаси йўқ. Маънавият, руҳият бу бўшлиқни доим ҳис қилиб туради. Оилада онанинг ўзи билмига, маънавий таълим-тарбияга қизқмас экан, ўз фарзандларидан бунчи куттиш нотўғри. "Қуш уясида қўрғанини қилади" ёки "Онасини кўриб, қизини ол" деган мақоллар бежиз айтилмаган. Ва ниҳоятда тўғри айтилган, катта ҳик-

мат бор уларнинг замирида. Она – қиз бола учун доим ўрнак, ибрат мактаби. Қиз бола онанинг турмуш тарзи, тафаккури, нутқи, хатти-ҳаракатлари қараб вояга етади, шунинг учун келажақда қизингиз қандай бўлишини хоҳласангиз, унга болалигида ана шу амалларни беришингиз керак. Масалан, қизингиз мулоим ва босқ бўлишини истасангиз, унинг олдида ҳеч қачон кўполлик қилмаслигингиз, бошқа хатти-ҳаракатларингизда ҳам шундай йўл тутишингиз талаб этилади. Агар қизингиз илмли ва солиҳа бўлишини истасангиз, ўзингиз илм ўрганиш ва ибодатларда ибрат бўлишингиз керак. Бугунги кунда айрим оналар қизларимиз итбатсиз, ушар, деб айтиб қолишади. Нега шундай? Сабаби оддий – айнан уша оналарнинг фарзандлари бор-йўғи уларнинг бу хислатларини тез-тезда ўзлаштириб, ўзлари учун "ибрат" қилиб олмақдалар, холос. Масалан, оиласида она уч кун қайгули қиёфада юрсин, мана шу ҳолат ўз-ўзиндан, ҳеч қандай узрли сабаб бўлмасида, унинг фарзандларида акс эта бошлайди. Ёки она уйда, таъмирлаш ишларини ўзи бажариб, устасиз бу юмушларни адоғидан чиқсин, дейлик. Ана шу қобилият йиллар ўтиб, барибир, биров ўргатмаса-да,

қизларида пайдо бўлади. Негаки, кичик ёшдан шуни кўриб, ўрганиб, онасига ёрдамлашиб, таъмирлаш ишларини яхшигина ўзлаштириб олишади. Бу – тайёр мактаб. Тарбия – насиҳат-ўғитлар айтиш, ҳаётдаги яхши ва ёмон воқеаларни мисол тариқасида келтириб, музокаралар юритиш йўли билан амалга оширилади. Яна она фарзандлари билан дўстлашиши керак. Яқин муносабат ўрнатиши муҳим. Фарзандларингизнинг яхши инсон бўлиб улғайишини истасангиз, ўзингиз ҳам ҳар томонлама яхшилик ва қопиллик сари интилиб бораверасиз. Ҳам сўзда, ҳам амалда. Агар оилада эр-хотин ўртасидаги муносабатлар яхши йўлга қўйилган бўлса, ўзаро ҳамжиҳатлик, ўзаро ёрдам қилиб буюк манфаатлар амалда қўлланилса, шу фазилатларни хонадон қизларида, албатта, топасиз. Агар ота ёки она бир-бирига совуқ муносабатда бўлса, ўзаро меҳр ҳисси йўқолган бўлса, бундан энг аввало, шу хонадон фарзандлари азият чекади. Қизлар борган жойларида айнан шу жиҳатлардан азов чекишади, энг яхши одамлар ичида ҳам мукамал ҳаёт кечира олмайдилар ва ҳоказо. Ҳаётда, айниқса, оилада кўп нарса аёлга болғик деймиз. Бу ҳақ гап. Лекин ўша аёл уйим-жойим, бола-чақам

деб кундаликда ўлиб-тири-лаверса-ю, турмуш ўртоғи – эридан ҳеч қандай эътибор ёки миннатдорлик кўрмас, билганики, бу "ўлиб-тирилишлар" узоққа чўзилмайди, бир кун шубҳасиз, сўнади. Аёл – ҳиссийетли, нозик ҳилқат. Унинг доимо соғ ва қалби хотиржам бўлиши учун эри ҳам тинмай ҳаракат қилиши керак. Акс ҳолда, юз-кўзи қулиб тургани билан, ичига чироқ ёқсангиз, ёришмайдиган аёлга айланади қолади. На фарзандлари, на сеvimли касб-ҳунари уларнинг қалбига ором бера олади. Ички аламларини кўпинча меҳнатдан олишга ҳаракат қилишади ёки чиройли кийимлар, ёғзаллик салонларида бориши билан, турли зиёфатлар, давралар билан "кетказишга" уринишади. Аммо бу чора ёрдам берармикан. Шундай ичи тўла дард билан яшаётган оналардан туғилган ва улар тарбиялаган қизлар бахтли бўлармикан... Йўқ, албатта. Қиз бола тарбиясида биринчи навбатда мана шу оилада "қўмилган" илди, асослари ўрганиш ва улари ҳал қилиш лозим, деб ҳисоблайман.

Сиз нима дейсиз, мухтарам ўқувчим?

ҲАМРОЗ.

»» Турмушнинг муштлири

"ОДАМЛАР НИМА ДЕЙДИ"НИНГ ҚУРБОНЛАРИ

Тўй қиламан деган киши борки, бир кун келиб, тўй "соҳаси"даги "тошларга" дуч келади. Навбатдаги қаҳрамонимиз Озода Халқназарова ҳам айнан шу ҳақда куюниб гапирди.

– Яхши ота-она фарзандлари ўсган сайин уларнинг соғлом, бахтли ва омадли бўлишини истаб, дуо қилади, тинмай ҳаракатда бўлади. Мен ҳам шундай... Лекин ўғилларимни ёлғиз ўзим катта қилдим. Турмуш ўртоғим вафот этган. Бегона болаларимга самимий ота бўла олмайди, деган хулоса билан бошқа турмуш қурмадим. Нимасини айтиш? Кўп синовлар, қийинчиликлар кўрдик. Она бўлгач, фақат болаларимнинг ўй-хаёллари билан ашадим. Тўнгич ўғлим уйланадиган ёшга етгач, кўпчилик қатори мен ҳам оиламизга муносабт келин излашга тушдим. 30га яқинлашиб қолгач, бир қизни ёқтириб қолганини айтди. Бениҳоя қувондим ва совчиликка тайёрларик кўра бошладим. Суриштириб кўрсам, бўлғуси келин бой-бадавлат ва обрўли хонадоннинг яқна ягона қизи экан. Мен бир беваман, оилада ортиқча даромад ҳам йўқ. Қолган икки ўғлим – талаба. Тенгим эмас-ку. Ушанда ўғлим менга далда берди: "Ҳаммаси ортада қолди, она. Худо хоҳласа, ҳаммаси яхши бўлади".

Совчиликка борганимда, эл-юртдан кам бўлмасин, дея барча удумларини қилиб бордим. Келин томон барчамизга маъкул бўлди. Одамгарчилиги юксак, самимий одамларга ўхшади. Жуда яхши кутиб олишди.

Болаларин билан ишлаб толган ҳалол пулимизга уйлари таъмирладик, анжомларни янгиладик. Қариндош-уруғлар ҳам қараб туришмади, тўй муносабати билан "тўёна"лар келиб турди.

Хуллас, узоқ кутилган тўй куни ҳам белгиланди. Қуда томон билан келишган ҳолда, ёшлар учун жиҳозларни биз сотиб оладиган бўлдик. Негаки, бугунги замонда, шартта бориб, кўнглингни ёққан буюмни харид қила олмайсан. Ҳаммасини дид, ҳафсала билан

олиш зарур. Пардаю, гиламга ранги тўғри келиши керак ва ҳоказо. Мен ҳам уйимиздаги хоналарнинг ҳажмига, бошқа буюмларнинг ўлчамларига қараб жиҳоз олишга ҳаракат қилдим.

– "Уй кўрар" маросимида... Эр-хотин менга: "Бу қанақаси, қуда, келиб-келиб, шундай расво мебель оласизларми? Бу "мода"дан қолган матоҳни олаётганда, кўзларингиз қаерда эди?!", дейишса бўладими. "Ундан кўра, қалин пулини ўзимиз олиб, ўзимиз тузукроғини олсак бўларкан?..."

Янги мебель сабаб уларга нисбатан хурматим ва эътиборимни йўқотди. Қимматбахо ва ҳашаматли жиҳоз уйда турган сайин, таъбирим хира бўлиб, асабийлашавердим. Нокас одамлар... Тўйни бузиш ўйи миямдан чиқмади қолди. Укам ҳам шу фикримни қўлаб-қувватлади. Лекин ўғлим кўнмади, қизини яхши кўришини, фақат у билан бахтиёр бўлишини қайта-қайта таъкидлади. "Ахир, биз ваъдалашганмиз. Шу арзимас воқеа деб бир-биримиздан ажрайимизми. Яхшиши, ҳаммасини улар айтгандек қиламиз, шунда ортиқча гап-сўз бўлмайди, керак бўлса, қарз ҳам оламиз", деб қатъий туриб олди.

Тўй жуда чиройли ўтди. Тўйдан кейинги урф-одатларимизни ҳам маромига келтирдик. Не ҳасратда йиғилган пуллар бор неча кунларда тамом бўлди. Етмагағига қарз ҳам олдик. Лекин, келин тушгач, тўйдан олдинги дилхираликлар бироз унут бўлди. Келин томондан қимматбахо сарполар, уй анжолари келган сайин, юрагим ўйнаб, бу "олди-берди"ларни тўхтатишга қарор қилдим. Негаки, "емоқнинг қусмоғи бор", "Бизнинг шароитларни кўрдингиз, қизингиз Худо хоҳласа, севгани билан қўша қарисин, ўзим ҳам унга яхши муносабатда бўламан, қизимдек кўраман, деб айтолмайман, бироқ ҳеч қачон дилини оғритмайман. Фақат бир илтимос, менинг моддий аҳолим сиз каби ҳаражатларни кўтара олмайди, ораш-ҳавасларни тўхтатайлик", дедим. Бу гапларни қисман ёрдам

берди. Лекин бироз вақт ўтмай, қуда томон ўғлимнинг ишларига ҳам аралаша бошлади. Унинг қанча даромад топиши, қизига нималар олиб бераётгани ва ҳоказолар. Масала шу ерга етганда ўғлим ҳам асабийлаша бошлади. Вазият мураккаблаша борди. Эр-хотин шу мавзуда жанжаллашиб, келиним уйига кетиб қолди. Уч кундан кейин ўғлим борди, қайтариб олиб келишга... Суҳбат шу даражага етибдики, келиннинг отаси "Сен гадоёвча, қизимни оч-наҳор, яланғоч қолдирасан бунча юришингда", деб ҳақоратлабди.

Ҳар сафар таънаю дашном, миннатларни эшитавериб, чарчаган ўғлим чет элга ишлашга кетди. Бегона юртларда ҳеч ким бошини силамайди. Болам боаяқш қулдек ишлади. Буларнинг барчасини келиним ва унинг ота-ониси учун қилди. Мусофирчиликдан соғлигини йўқотган ҳолда келди...

Бир кўргандаёқ юраги жижиллаб, бир-бирига ошиқу шайдо бўлган ёшлар, афсус, ажрашишди.

Ўғлимнинг бахтсиз кунлари менга ҳам ўтди, мижжа қоқмай, кечаларни бедор ўтказаман. Бир-бирини севиб турмуш қурган ёшлар катталарнинг айби билан дийдор кўришмас бўлиб кетдилар. Иккисининг ҳам қалбидан бир-бирига меҳр-муҳаббатни, айтганим гап-сўзлари бор ҳали. Биламан, ёки менга шундай туюлади. Лекин ижтимоий ҳаётнинг "тамойиллари", "одамлар нима дейди?"лар, бўлмагур урф-одатлар тўғрили оила бўлиб яшаш бахтидан мосуво бўлишди. Собйқ қудаларим "обрўйимизни ер билан яқсон қилдинг, ўша йигит билан учрашмаганимда, сени қимлар олмасди", дея қизларининг "таъзирини" бериш билан овора.

Бу гапларни газетанда айтшимдан мақсад, шундай ота-оналарга оғоҳлантириш бўлсин. Бошимдан ўтган воқеалардан кимдир ўзига тегишли хулоса чиқарар. Ана шунча гаплар...

Наргиза ЗАЙНИДДИН қизи.

»» Меҳр қалъаси

"ШИМКЕНТ КҮЧАЛАРИ МЕН УЧУН СПОРТЗАЛ"

Қишимиз қорга баракали келди. Кўчаларимиз оппоқ қорга бурканган, покизалик рамзи оқ неъматдан баҳра олиб, бу кунларнинг ҳам ғаниматлиги сезилмоқда. Айна шундай совуқ кунларда ёзнинг жазирама иссиғини тасаввур қилса, иссиқдан ҳолсизланган пайтда хайрли бу кунларнинг баракасига ҳам шукрона ўқиймиз.

Ҳордиқ кунлари ҳовлида мазаза қилиб қорбобо ясаётган фарзандлар билан биргаликда ошхона ишлари билан куйманлар эканман, мен ҳам улардан руҳландим. Қор гупиллаб ёғяпти, қорбобо ясаб бўлган қизларни курсларга кузатишим керак. Уларни тезда иссиқ кийинтириб бекатгача кузатиб чиқдим. Салкам бир чақирим йўл бошимиз керак. Бироқ об-ҳавонинг гўзаллиги, қорнинг таровати такси буюртма қилгандан кўра кўпроқ пиёда юришга чорларди.

Мазаза қилиб, бир-биримизни қувиб бекатга етиб келдик. 10 дақиқача автобус куттишимиз керак. Катта ёшдаги аёлнинг катта белкурак олиб, йўлакни, бекатни қордан тазалаётганига кўзимиз тушди. Аёл кулимсираб ишини давом эттирар эди. "Опа, хушқайфият тилайман, шундай об-ҳавода ишлаш сизга қийин эмасми?", дея бекор тургунча уни суҳбатга чорладим.

"Мазазаку, болам, ҳавони қара, осмондан барака ёғяпти", деб жавоб берди қор кураётган опа. Бекатда турган эркаларнинг завқи келдими, уларнинг қори келиб "опа белкуракни менга беринг" дея қўлидан олиб, қор курашга киришиб кетди. Фурсатдан фойдаланиб, опа билан танишиб ҳам олдик.

– Гулдана Исमतуллаеваман. Худудларни тазалаш бўйича хизмат кўрсатадиган "Група Интеко" компаниясида кўча тазаловчи бўлиб ишлаётганимга 8 ой бўляпти, – дея бошлади суҳбатни у. – Ишим жудаам қизиқарли, ўзимга ёқади. Мени кўрганлар сиз сингари меҳнати оғир, деб ўйлашлари мумкин. Бироқ мен бундай фикрда эмасман. Аҳоли хизматида бўлсам, кўчаларни, пиёдалар учун йўлакларни қордан тазаласам, нимадан нолишим керак. Ҳеч нарсадан ҳаётда нолимаслик керак, деб ҳисоблайман.

– **Ўзингизнинг ихтисослигингиз қандай?**

– 25 йил кранчи бўлиб ишладим, кейин 18 йил мобайнида "Ладушки" қандолат компаниясида пишириқлар цехида уста сифатида меҳнат қилдим. Кейин нафақага чиқдим. Бироз вақт уйда ўтиришга тўғри келди. Бироқ, уйда ўтириб қолсанг, камҳаракат бўлиб қоламан, хасталикларга чалина бошлайдим. Кейин мана шу ишга киришга ҳаракат қилдим. Ортимизни ободонлаштиришга ҳисса қўшаман, деб бу ишимдан улганим йўқ. Аллоҳга шукр, нафақадаман. 184 минг тенге нафақа оламан. Маошим 170 минг тенге. Бугун шанба кўп қор ёққан учун бекатларни, йўлакларни тазалашга чиқдим. Доим жисмоний ҳаракатда бўлганим боисми, беадад шукр, турли хасталиклардан фориғ бўлдим. Саноқли кунлардан кейин Пайғамбар ёшига ҳам тўламан. Ишимдан мамнунман. Жамоамиз ахил, турли ёшдаги ҳамюртларим билан завқланиб, меҳнат қиламиз. Кимгадир яхши кайфият улашсанг, одамларни баҳри дилини очиб, уларга чиройли шароит яратиб қўйсанг, бунинг нимаси ёмон? Ишим ўзида кўп яхшиликларни жамлаган – чиқиндилардан тазалайман, доим ҳаракатдаман, турли соғломлаштириш марказларига бориб, маблаг сарфлаб ўрмайман, Шимкент кўчалари мен учун улкан спортзал вазифасини ўтайди.

– **Нафақага чиққанингиздан кейин болаларингиз бу ишингизга қаршилиқ кўрсатишмади?**

– 4 нафар қиз ва бир ўғлим бор. Фарзандларимни ҳаммасини олий ўқув юртларда ўқитдим. Тўнгич қизим университетда раҳбарлик лавозимда ишлади. Иккинчи қизим Алматыда тамаддихона очган, учинчи қизим нотариус бўлиб ишлайди, тўртинчи қизим – тадбиркор, ўғлим ИТ мутахассиси. 9 неваранинг бувициман. Ўғлим бошида ишимдан орланаиб юрди. Кейин мен унга "онанг халқ хизматида бўлгани яхшими ёки кун ора уйимизга "тез ёрдам" машинаси келиб туришини хоҳлайсанми" деганимдан сўн унинг ҳам фаолиятимга муносабати ўзгарди. Шимкентнинг Жибек жўли кўчасини тазалаганимга боис тонгда ишини бошлайдиган дўконлар, тамаддихоналар ишчилари билан кадрдон бўлиб кетганмиз. Қуёш қикмасидан ишимизни бошлаганимиз тўғайлими, сомсапаз тандирдан чиққан биринчи сомсасини менга илинади, тамаддихоналар тушликка чорлашади. Ушбу ҳудуддаги ҳамма мени танийди, менга яхши сўзини, ширин таомини илинади. Бу – бахтку. Одамларга яхшилик қилиб, эзгулигингни илинсанг, улар ҳам сенга қалбини очади, бунга ишонаман, эзгулик улашман, рағбат бераман. Кайфияти тушкун ҳолда ишга отланаётган ҳамюртларимга далда бераман, баъзилари менга ишониб, муаммоларини баҳам кўришади, бу синовли кунлар ўтиб кетишини, эзгу кунлардан умидини узмасликларини тилаб, ишимни давом эттираман.

Суҳбатимиз шу ерга келганида автобусимиз келди. Завқ билан қор кураётган киши опага раҳмат айтиб, унинг белкурагини топширди ва автобусага йўналди. Мен ҳам қизларимни мактабга кузатиб, суҳбат учун опага миннатдорчилик билдирдим. Рухим янада тетиклашди, суҳбатдан бир чимдим нур, эзгулик, хайр топдим ва бардавом бўлиши ниҳоятда сизларга ҳам илдиндим.

М. САЪДУЛЛАЕВА.

»» Янги Қозоғистонни бирга барпо этамиз!

САОДАТЛИ КУНЛАР ШУКУҲИ

Қобил Тошматов умр йўлдоши Лола Жондор қизи билан Маккаю Мадина шаҳрига умра сафарига бориб, Каъбатуллоҳни зиёрат қилиб қайтди. Худойи оши тадбирида Маккадан келтирилган зам-зам сув, тасбеҳ, йил тақвими китобчалари яхши ният ила кўпчиликка тарқатилди.

1954 йил Қирғизистоннинг Ўш шаҳрида УВУ фахрийси, савдо соҳаси ходими Қодир ота билан Мунаввар ая хонадониди дунёга келган Қобил Тошматов ўрта маълумотли Туркистон шаҳридаги А. Навоий номи мактабда олди. Илк устози Абиш Ризохўжаевни ҳурмат ила ёдга олади. Мактабни тамомлаб, Тошкент Давлат университетининг филология факультетида олий таълим олди.

ҳаётлари давомида қобил фарзандлар – Нодира, Алишер, Мунаввархонларни тарбиялаб, ширин-шакар неваралар суйишди. Қобил Қодир ўғли ўқиган А. Навоий номи мактабда умр йўлдоши Лола Жондор қизи узоқ йиллар физика фани ўқитувчиси сифатида самарали фаолият юритиб, фахрий ҳордиққа чиқди. Оиланинг тўнғич фарзанди Нодира ҳам бугунги кунда шу мактабда ўқитувчи.

Ш. МАДАЛИЕВ.

Тасвирларда: Қобил ва Лола Тошметовлар; оила даврасида.

»» Ҳидоят сари

Жаҳон мусулмон аҳли йилнинг энг ажойиб ва ўзгача ойи ҳисобланадиган Рамазон ойига тайёргарлик кўрмоқда.

Жорий йилнинг рамазони Наврўз ойига тўғри келиб мартнинг 10-санасида таровеҳ намози ўқилади. Барча мусулмонларни ушбу муқаддас ой билан муборакбод этамиз. Ойларнинг сўлтони саналадиган Рамазон ойида бошқа ойларга нисбатан кўпроқ савоб берилади. Рўзадор мусулмоннинг жони ва тани покиза бўлиши учун ёмон ишлардан тийилиши керак. Пайғамбаримиз (с.а.в.) Рамазон кириб келганда жаннат эшикларини очиб, дўзах эшикларини ёпилади, шайтонлар кишанланади, деган. Яна бир ҳадисда Пайғамбар (с.а.в.) Рамазон ойида одамлар дўзахдан озод этилади. Бу ҳодиса Рамазон ойининг ҳар бир кечасида содир бўлади. (Термизий ривояти).

Бу ой мусулмонларни ҳар томонлама улуглиққа, Аллоҳга садоқатни қучайтиришга, шариаат илмини тушунишга даъват этади. Аллоҳ Таоло бани башарнинг ишончини мустаҳкамлаб, эркинликни сезиш, ўзини-ўзи баҳолашни ва нафсини тийиш учун Рамазон ойида рўза тутишни фарз қилди. Сабаби, хайрли ният билан оғиз ёлган мусулмон бандаси ўзини-ўзи тартибга қўриб, яхшиликларга юз боради. Рамазон ойида рўза тутиш – Исламнинг беш фарзидан биридир. Шу боис, динимизда Рамазонга ўзгача аҳамият қаратилади. Пайғамбаримиз (с.а.в.) рўза сабр-бардошнинг ярми, сабр-бардош эса ишончинг ярми, деган. Рўзани бошқа ҳеч қандай афзаллик билан

РАМАЗОН – САВОБ ОЙИДИР

таққослаб бўлмайди. Сабаби, Аллоҳ Таоло Пайғамбаримиз (с.а.в.) одамнинг ҳамма яхши ишларини 10 ва ундан зиёд қарра кўпроқ баҳолайди. Рўза нима учун тутилган бўлса, шу улуг савоб муқофотини кўпидан беради, дейилган. Рўза фарз бўладиган йили шаъбон ойининг охири кунларининг бирида Пайғамбаримиз Муҳаммад (с.а.в.) саҳобаларини йиғиб, Аллоҳдан ваҳий келганини айтади. Мусулмонларга рўзанинг фарз бўлганини хабардор этиб шундай дейди:

"Эй одамлар, сизларга муборак ой яъни, Рамазоннинг келаётганини қувонч ила хабардор этаман. Бу ойда Аллоҳ Таоло сизларга рўза тутишни фарз қилди. Бу ойда жаннатнинг эшикларини очилади, дўзахнинг эшикларини ёпилади. Одамларни тўғри йўлдан оздирадиган шайтонлар кишанланади. Унда шундай бир кеча борки, минг ойдан ҳам хайрлидур (Қадр кечаси). Қуръони Каримнинг Бақара сурасининг 183-оятда: Эй, йимон келтирганлар! Сизлардан аввалгиларга фарз қилинганидек, сизларга ҳам рўза фарз қилинди. Шоядки тақво қилсангиз", дейилган.

Пайғамбаримиз (с.а.в.) яна мусулмонларнинг Маккадан Мадинага ҳижрат қилганда мусулмонларнинг ҳижра йил санаги бошланди. Ҳижранинг иккинчи йили шаъбон ойининг охири куни Аллоҳ Таоло мусулмонларга Рамазон ойида рўза тутишни фарз қилди. Шундан бошлаб мусулмонлар ҳар йили бу ойда 30 кун рўза тутди. Рўза тутиш кимларга фарз, кимларга фарз эмаслиги ҳақида оят туширилди. Рамазон ойи одамларга ҳидоят ҳамда ҳидоят фуқрондан иборат очик-ойдин ҳужжат бўлиб, Қуръонда нозил қилинган. Сизлардан ким бу ойда ҳозир бўлса унинг рўзасини тутсин ва сизларда бемор ёки сафарда бўлса бас саноги бошқа кунлардан. Аллоҳга сизларга осонликни ирода қилади ҳамда сизларга қийинчиликни раво қилмайди. Саноқни мукамал қилишингиз ва сизни ҳидоятга бошлаган

Аллоҳни улуглашингиз учун шоядки, шукур қилсангиз. (Бақара сураси, 185-оят).

Рамазон ойида рўза тутиш ҳар бир мусулмон аёл ва эркакка фарз. Шартлари:

1. Мусулмон бўлиши.
2. Балоғатга етган бўлиши.
3. Ақли ҳуши жойида бўлиши.
4. Соғ-саломат бўлиши.
5. Аёллар ҳайз ва нифосдан пок бўлиши.
6. Рўза тутишга ният қилиши.
7. Рўзанинг чеклашларига риоя қилиши.

Касали бедаво, хасталиги рўзадорликни кўтармайдиган, кўса ёшдаги қарилар рўза тутмас ва бўлади. Моддий имконияти яхши бўлса тутмаган рўзаси учун фидя беради. Қуръонда шундай баён қилинади. Санокли кунларда сизлардан ким бемор ёки сафарда бўлса бас, саноги бошқа кунлардан. Уни қийнаиб тутадиганлар зиммасида билан нифосдаги аёлларга Қуръонни ушлашга, ўқишга, масжидга киришга, намоз ўқишга рухсат этилмагани каби, рўза тутишга ҳам изн берилмайди. Кейин қазосини бажаради.

Эй мўминлар, муборак Рамазон ойининг ҳурматини сақланг. Ўз тилингизни ёлғонлардан, ғийбатлардан, игволардан муҳофаза этинг. Мусулмон биродарларингизга нисбатан ёмонлик, ҳасад, адоват қилманг. Тутган рўзаларингиз Даргоҳи Илоҳига қабул бўлиши учун Худодан кўриб, тавозе қилинг ва албатта яхшилик истанг.

Жумадулла АБЕНОВ,
Туркистон вилоятининг
ибратли фуқароси.

»» Буюк Даштнинг улуг алломалари

(Давоми. Боши ўтган сонларда).

Саъдулла СИЁЕВ

Аҳмад Яссавий Роман

Мавлуд қори бир йилдан бери, «Тақсир, ҳажга зиёратга борсалар, бизни ҳам ола кетсангиз, тун-кун хизматингизда бўлардик», деб ҳиқиллаб юрарди. Қози уни бу сафар рўйхатга қўшди. Шу-шу, қачон жунаймиз экан, дегандек, қори кунига икки маҳал қозиникига келиб кетади. Ҳозир қози асл ниятига кўчшдан аввал, қорини жиндай кўрқитиб олмоқчи бўлди.

– Яхши-и, мулла Мавлудбек... Аммо анави тошмачитнинг имоми бору...

– Қайси, Турдикул говми?
– Ҳа, баракалла, ўша. Мени ҳам олакетасиз, деб бўсағамни тўздириб юборди. Шайх бир кишига базур рухсат берган. Қандоқ қилиб икковингни олиб кетаман? Ё имом боруви керак, ё сен...

Қорининг жони товонига тушиб кетди. У аҳли хонадон нари турсин, жамики қариндошу биродарларига эълон қилиб қўйган ҳажга кетишини! Ҳатто, оби зам-зам учун кигиз филофлик идишгача тайёрлаб ўтирибди.

Нахотки, кўҳна бир масжиднинг имоми уни суриб ташлаб, шайх қоронига қўшилиб олса! Мавлуд қори беихтиёр ўрнидан туриб кетди.

– Тақсир, мени шарманда қилманг! Ўла-ўлгунча хизматингизда бўлай!
Мен сизни отам деганман. Бир оталик қилинг! Не хизмат десангиз, розиман...

– Ўтир! – деди қози мамнун илжайиб. Қори тузсиз хамирдай бўшашиб турар, энди ундан истаган зувалани ясаш мумкин эди.

Қори тикка тураверди.
– Ўтирмайман, тақсир... Токи, бир оғиз «хўп» деган сўзингизни эшитмагунимча... хуфтонгача тикка тураверман...

– Қандоқ беодоб боласан, хўп дедим-ку, ўтиргин энди. Қори бўш қопдай букланиб жойига чўқди.

– Майли, имомни эмас, сени ҳамроҳ қилиб оламан.

Аммо сенга-да, арзимаган хизмат бор. Анави Шаҳоб ёзди-туртургон арномаларни сенга бераман. Самарқандга боргонда хон ҳазратларининг қўлига топширасан.

Қорининг жони ҳалқумига келди. У икки ўт орасида қолган эди. «Йўқ» деса, Маккага алвидо дейиш керак, хўп деса... Хўп, деса, қўлга тушиб, расвои олам бўлиши мумкин.

Қорининг калласи осилиб тиззасига етди. Ниҳоят, у шармандаликни бўйнига олди.

– Хўп, тақсир, хўп бўлади... – деди эшитилар-эшитилмас товусда.

...Уста Салим, вақтим йўқ, деб, аввал ўзини тарозига солди. Сунг, Шаҳобдиннинг қўлида ярқираб турган пухта тиллога кўзи тушиб, рози бўлди. Шайхнинг мактубини чиройли қилиб кўчирди, муҳрга қолип ўйди.

Лекин бепарволик қилиб, бир хатога йўл қўйди. Бу кичкина хато кейинчалик қози билан қорига қимматга тушди.

БОБО МОЧИН БИЛАН СИР 4- фасл

Шариати ораста, тариқати пайваста, Ҳақиқати шойиста, Шайхим Аҳмад Яссавий. Ўн саккиз минг оламда, исми бордир каломда, Ўрни Доруссаломда, Шайхим Аҳмад Яссавий.

Сулаймон Боқиргоний.

Карвон шаҳристондан чиқиб Ўтрор сари бурилди. Олдинда хирқа кийган дарвишлар. Улар «Ё ҳақ!» деб асоларини зарб билан ерга урадилар, шамолга кўкрак тутиб, йўл танобини тортадилар. Ниятлари Каъба зиёрати эмас, билъақ, Шайхга ҳамроҳ бўлиб Исфижобгача бориш ва у ерда зикри кабирда иштирок этиб, тагин изларига қайтиш.

Дарвишлардан юз кадамча бериди, тўриқ отда Ҳазрат хаёл суриб келаётди. Туркини Бобо Мочин етаклаб олган. Шайхнинг икки ёнида шариаат пешволари – муфтийлар, қозилар, аъламу саййид-хўжалар, эшонлар.

Улардан кейин аҳли раият

– қосиб, тужжор, деҳқону қўйчивон, мударрису толиби илм, хуллас, етмиш икки хунар эгалари боришмоқда. Толганнинг тағида от, ҳачир ё эшак минганлар ҳам бир талай. Топмаган ғарибу ғурабо пойи-пиёда, дилига Каъбатулло савобини жо қилиб йўл босади.

Қумкент шаҳрининг ҳоқими ҳадя қилган икки нортауяга Ҳазратнинг китоблари, шахсий буюмлари юкланган.

Туя қўшилган соябонли аравада Руқия биби, қизлари Гавҳари Шаҳноз, Гавҳари Хушноз, ўғли Иброҳим.

Карвоннинг икки тарафида ўғиз хони Ёвқур Олтинтошнинг хос наварларни зиёратчиларни қўриқлаб кетаяпти.

Сафнинг куйруғида чанг-тўзонга ботиб, тилларини осилтирганча бир гала този ит лўкиллади. Авом халқ ҳайрон бўлиб ортига ўгирилади, итларни қувади, аммо тозилар бир лаҳза думларини қисиб четланади-ю, тагин қаровонга эргашади. Шайх сафарга чиқса, унинг ортидан бир гала ит эргашиб юрарди. Бунинг сабабини ҳеч ким билмайди, аммо ҳар ким ўзича таъбир айтади.

Работдан чиқдилар. Яссининг қалин боғлари ортада қолди. Қалъа деворлари элас-элас кўзга чалинади. Шайх отининг бошини тортиди. Бобо Мочин тўхтаб ўгирилди.

– Сўфи, энди хўшлашайлик, – деди Шайх ўнг томонида келаятган Муҳаммад Донишмандга. Сўфи Муҳаммад Ҳазратнинг учинчи халифаси эди. Лекин Шайх унинг ўзгалардан афзал жиҳатларини яхши биларди. Муҳаммаднинг ақли теран, тадбиркор, фаросати югурик. Бирор ихтилофнинг оқибатидан бурун сабабини пайқаб бартараф эта олади. Унга «донишманд» деган лақабни бежиз бермаганлар.

Отдан тушдилар. Шайх Муҳаммад Донишманд билан уч қарра елка олишиб хўшлашди.

– Сизни Ўзи паноҳида асрасин, – деди Шайх.
– Барчамизни асрасин, шайхим. Йўлингизга ҳидоят нури ёғилсун.

Бобо Мочин Шайхни тирсайдан олиб тўриққа миндирди ва жиловдан тутди. Муҳаммад Донишманд отининг бошини буриб, Яссига қайтди. У ҳазрат йўқлигида унинг ўрнига муовин бўлиб қолган эди.

Карвон қадим Ипак йўлига чиқиб олди. Боғлар ичра кўмилган пастқам уйлар ортада қолди. Қирчоқ дашти деб аталмиш сарҳадсиз яланглик бошланди. Икки тараф кета-кетгунча кўкитмир ёвшанзор. Хув олисларда қора кўнгиздек ер искаб юрган қўй подалари кўринади, ҳавода тўзиб, титилиб кетган кигиздек булут парчалари сузади.

Ҳамон қибла томондан дабур ели эсади. Ғарбий ичра кўмилган гўё йўловчиларга мададкордек, уларни тезроқ манзилга етказмоқчидек ортадан кўмак бериб уруғ боғлаган ёвшанларнинг талх ҳидини олиб келади, юзлаб туёқлар этиг учуриб кийган зиёратчиларнинг чангини олға учиради.

Дарвишлар ҳамон бир маромда, босик, ўктам қадам ташлайди. Уларнинг асоларига тақилган темир ҳалқачаларнинг

жўровоз жиринги ўзаро қўшилиб, ажиб бир нағмадек янгирайди, салқин сунбула ҳавоси, даштнинг тароватли эпкинидан сархуш-сарафроз кўнгилларга майин кўнгироқ товушидек ором бағишлайди.

Шайх кўзи билан Қутбидинни излади. Қулоҳларини селкиллади, хирқаларини ҳилпиратиб, асоларини ерга теккизиб-текизмай кетаётган жонфидоларга боқиб, Қутбидиннинг буйи бастини қидирди. Шайхнинг минглаб муридлари, ўнлаб халифалари, дил маҳрамлари бўлса-да, балоғат ёшига етган ўғил фарзанди йўқ эди. Тўнғичи Абдуллатифни Аллоҳ даргоҳига қорлаб олди. Кенжаси Иброҳим ҳали норасида. Шу туфайлими, Қутбидинни Ҳазрат наинки бир содиқ мурид, балки тутинган фарзанд қаторида қўлар, одатича бунди Қутбидинга сездирмас, аммо ҳар сафар унинг надимлик хизматида баҳраманд бўлганида, «Тангри таоло ўғил берса, шундайидин буюрса», дея қалбининг қаридан ҳавас илғади. Қутбидин ота-онасининг таъқибидан қочиб, салтанат даъвосидан воз кечиб Яссига буткул қайтиб келди-ю, Ҳазратнинг эстагини ўпди. «Остонангизни суқурсам – розиман, пирим, тилагим шулким, муборак назарингиздан бадар кетмасам, дейдирман, марҳаматингизни дариг тутманг», дея илтижо қилди.

Шайх унинг оёқ олишини, фаҳмини, феъли хўйини синади. Қутбидин эндигина ўн олти ёшнинг узини кўрган эди. Аммо унинг сурати билан сийрати ўзаро рақобат қилар, бир-бирдан аъло эди. Адл, дуркун қомати одобқромидек мукамал, қоп-қора, мунглиғ ва ақлли кўзлари киши кўнглига ёруғлик элтар, нозиктаб, фаҳми югурик эди. Шайх бу йигитнинг жисмига жо бўлган ғайратни ҳам дарров илғади. Ҳаракатлари тез, бироқ ноҳуя эмас, гаплари бажо, лекин лафзиди ич-ичини ёндириб тургунчи руҳий олами жиллоланиб туради. Шайх Қутбидинни кўрса кўзи қунонадагидек бўлади. Фарзанд ўрнида бағрига олди.

Энди Қутбидин Ҳазратнинг хос надимига айланган эди.

Орадан салкам икки йил кечди. Қутбидин одоби Яссавияни обдан ўрганди, мушкул синовлардан ўтди. Ўзи ҳам балоғат ёшига етди. Фазлу камоли зиёда бўлди. Энди у халифаликка ҳозирлик кўрарди. Шайх Исфижобда зикри кабирдан сўнг Қутбидинга ўз қўли билан хирқа кийдириб, халифаликка қабул этмакни ният қилиб қўйган эди.

Қутбидин Самарқандда албатта отаси билан кўришади.

Ғарчанд ота-онаси ундан юз ўтирган, Қутбидин ҳам шаҳзодалик мартабасидан воз кечган бўлса-да, хон падарининг ҳузурига ёш солиқ тарзида эмас, иршод олган комил халифа сифатида кириб борсин, деган хаёлда эди Шайх.

Ҳазрат буйдор, дадил зокирлар тўпига кўз югуртириб, Қутбидинни ахтарди. Ниҳоят уни кўргандек бўлди.

(Давоми бор).

»» Ижодий уюшмаларда

ОДИЛХОННИ ХОТИРЛАБ...

Таниқли ижодкор Одилхон Тиллахўжаев номидаги "Орзу" ижодий уюшмаси аъзоларининг навбатдаги учрашуви шоир яшаган хонадонда ўтди. Бу бажиз эмас. Чунки, у ҳаёт бўлганда жорий йил (23 февралда) 67 ёшини қарши олган бўларди.

Уюшма раҳбари Ўрмон Собир О. Тиллахўжаевнинг ҳаёти ва ижоди ҳақида гапириб, бир гуруҳ ўзбекистонлик ижодкорларнинг шоирга бағишланган шеърларини ўқиб берди. Шулар қаторида ўқилган Қозоғистон Ёзувчилар уюшмаси аъзоси Ҳавазмат Қўчқоровнинг "Одилхон Тилло матонатли эди" шеъри ҳам барчага манзур бўлди.

Одилхон ҳам кўп қатори зўр бўлган, Машъум онда тақдир кўзи кўр бўлган. Мактаб пайти далаларда тер тўккан, Тенқурларга бошлиқ бўлган, кўр тўккан. Ёз кунлари анҳорда чўмилишиб, Сувдан чиқиб, қумлоққа кўмилишиб. Ўнг қирғоқдан сувга калла ташлашган, Ким зўр ташлар, дея бахслашган. Одил тикроқ шўнғиғанда бир маҳал, Дўстлар қутар, чиқшини бўлиб маҳтал. Сув бетиға чиқа қолмас, қутишар, Кўзлар сувда, дамни ичга ютишар. У ўшанда юлунин жароҳатлар, Ва бошларга тушганди қабоҳатлар. Кўп жойларга кўрсатишди бетиним, Шифода бўлмади ҳеч бир унум.

Шундан сўнг аравачага михланди, Орзу-армон бир чеккага тахланди. Сўнг аламлар мисраларга жамланди, Баъзан қувнок, ғамгин кўзлар намланди. Бир умр шеърятта ошно бўлган, Энг кераги – ҳаётга ташна бўлган. Шоирдан мусохаба олганман мен, Дарди унут гапларга солганман мен. Биз матонат намунасин кўрганмиз, Барча дўстлар Одилга тан берганмиз. Ундан бизга бир даста китоб қолди. Ҳамкасблар шоирдан ибрат олди...

Ў. Собир уюшманинг жорий йилги иш режаси билан таништирди. Қозоғистон Ёзувчилар уюшмаси аъзоси Зокиржон Мўминжонов ҳамюрт шоир хотирасига бағишланган мазкур тадбирнинг аҳамиятини юксак баҳолаб, келгусида ёшлар тарбиясида фойдаланиш муҳимлигини таъкидлади.

Тадбирда фаол иштирок этган уюшма аъзолари Сайфилла Аҳмадалиев, Қобилжон Умаров, Ҳавазмат Қўчқоров, Тўлқин Эшпўлатов, Мухтор Мухаммадов, Бобоназар Сотиболдиев, Саодат Раҳимова ва Дилфуза Арзиматовалар диплом билан тақдирландилар.

Учрашув Одилхон Тиллахўжаев руҳига бағишланган Қуръон тиловати билан якунланди.

З. МҮМИНЖОНОВ.

Тасвирда: учрашувдан лавҳа.

»» Сўранг – жавоб берамиз

САВОЛЛАРГА ОЛИЙ ТОИФАЛИ ТЕРАПЕВТ-ШИФОКОР СОҲИБХОН ҚОДИРОВ ЖАВОБ БЕРАДИ

Темир танқислиги анемияга олиб келадими?

"Яқинда қон таҳлилини топширган эдим. Натижага кўра, қонимда темир моддаси камайган экан. Шифокор кўпроқ гўшти таомларни ейишни тавсия қилди. Эшитишимча, темир моддасининг етишмаслиги камқонлик касаллигига олиб келаркан. Аммо биргина гўшт билан анемияни даволаб бўлмайди-ку?"

Комила ЮСУПОВА.
Сайрам тумани.

– Темир моддасининг етишмаслиги ва анемия бир касаллик эмас. Маълум бир вазиятларда ҳар қандай кишининг организмиде темир моддасининг етишмаслиги кузатилиши мумкин. Аммо бу туфайли келиб чиққан камқонлик ҳаммада ҳам кузатилавермайди. Бу касалликда қондаги гемоглабин миқдори камайиб кетиши кузатилади. Албатта, темир моддасининг ўткир етишмаслигини озик-овқат билан тўлдириш мушкул. Бунда шифокор махсус дорилар тайинлайди. Сизда темир моддасининг одатий етишмаслиги аниқлангани учун овқатланиш меъёрига эътибор қаратиш зарур. Темир моддаси танқислигининг олдини олиш учун гўшти таомлар истеъмолига албатта, аҳамият қаратиш лозим. Негаки, гўшт темир моддасига бой бўлади.

Гипертониями ёки...

"Яқинда қаттиқ асабийлашиб, сиқилганим боис мазам қочди. Шифокор хузурида қон босимим ошгани аниқланди. Аммо эртаси куни қон босимим меъёрига тушди. Бу гипертониянинг бошланиши эмасми?"

Камола АСАЛХЎЖАЕВА.
Қоратепа даҳаси.

– Қон босимининг биргина ўзгариши билан гипертония ташҳисини қўйиб бўлмайди, албатта. Чунки, кун давомида турли омиллар (жисмоний ва руҳий зўриқиш) таъсирида одамнинг қон босими ўзгариши инobatта олинади. Соғлом кишининг қон босими кўтарилган, ярим соат ичида ўз ўрнига келиши лозим. Гипертония ташҳисини қўйиш учун қон босими бир кунда бир неча марта ўлчаниши керак. Яъни, қон босимини кунига 5 марта, шунингдек, уйқудан олдин ва уйғонган, ўлчаб туриш керак. Бундай текширувлар бир ой давомида ўтказилади ва аниқ ташҳис қўйилади.

Қулоғим нега эшитмаяпти?

"Бекатда автобус кутиб турганимда, ўт ўчириш машинаси жуда кучли сирена чашиб, ўтди. Шундан кейин қулоғим ёмон эшитадиган бўлиб қолгандек. Қулоқ пардам зарарланган бўлиши мумкинми? Буни қандай билиш мумкин?"

Гавҳар ДИЛШОДБЕКОВА.
Сайрам даҳаси.

– Кучли сирена товушидан қулоқ пардасининг зарарланиши мумкин эмас. Қулоқ пардасининг зарарланиши жиддий жароҳат. Бунда эшитиш қобилиятининг бузилиши билан бирга кучли оғриқ кузатилади. Қулоқ пардаси жароҳатланганда, ундан шаффоф ёки йирингли, шовқиндан зарарланганда эса қонли суюқлик оқади. Сизнинг ҳолатингизда олтингурут тижини пайдо бўлган бўлиши мумкин. Шифокорга мурожаат қилиб, тозаланинг. Бу осон ва оғриқсиз муолажа.

М. УСМОНОВА.

»» Замондошларимиз ижодидан

Гулизиёхон Исоқова Самарқанд вилоятининг Булунғур туманида туғилган. Бузуғни кунда Уйчи туманининг "Мевазор" маҳалласида хотин-қизлар қўмитаси аъзоси. Қуйида ижодкорнинг янги шеърлари билан танишасиз.

ҚАДРИНГИЗНИ БИЛМАБМИЗ, УСТОЗ!

*Шам мисол, пирпираб ёнган устозим,
Бизни деб, ўзидан кечган устозим,
Билимин улашиб, биз, шогирдларга,
Дунёни тарқ этган, сўнган устозим...
Сиз берган ўғитлар умримга ҳамроҳ,
Сизни унутмоқлик бўлади гуноҳ.*

*Ҳар айтган сўзингиз дунёларга тенг,
Нурдир онгимизга, самоларга тенг,
Қадрингиз билмабмиз, бўлибмиз гумуроҳ,
– Розимисиз устоз?*

*Сиз:
– Розиман! – денг.
Сиз берган билимлар умримга ҳамроҳ,
Сизни унутмоқлик бўлади гуноҳ!*

*Устоз! Йиғлаб сизни, мен ёдга олдим,
Қилдим руҳингизга атаб тиловат,
Эҳ, устоз, қадрингиз билмабмиз сира,
Ўқитган эдингиз топмай ҳаловат...
Сиз берган билимлар умримга ҳамроҳ,
Сизни унутмоқлик бўлади гуноҳ!*

СИЗНИ СЕВДИМ

*Сизни севдим, ёниб севдим,
Ўз-ўзимдан тониб севдим,
Севдим деб, қувониб севдим,
Лек сиз мени, севмадингиз.*

*Севгим бўлди дилимда хор,
Этолмадим сизга изҳор,
Юрагим йиғлади зор-зор,
Лек сиз буни сезмадингиз.*

*Қалб севгидан бўлди оташ,
Беролмайин қолдим бардош,
Ёлғиз қалам бўлди сирдош,
Лек сиз мени севмадингиз.*

*Қалам ҳам йиғлади зор-зор,
Кўз ёшлари бўлди ашъор.
Оқ қоғоз дардлардан безор,
Лек сиз буни сезмадингиз.*

ЎЗБЕГИМНИНГ ГУЛ АЁЛЛАРИ

*Далаларда пахталар оппоқ,
Пахтадан-да кўнғиллари оқ,
Матонатли, элчил, тиришқоқ,
Ўзбегимнинг гул аёллари.*

*Эпликда ҳам кўркам ва гўзал,
Теримда-чи, ҳаммадан ўзар,
Энг юқори маррани кўзлар,
Ўзбегимнинг гул аёллари.*

*Бир тола ҳам қилмайди увол,
Меҳнат қилиб топмагай завол,
Эринишни билмайди зинҳор,
Ўзбегимнинг гул аёллари.*

Ўзбегимнинг зўр аёллари!

Гулизиёхон ИСОҚОВА.

»» Халқ табobati

ПИЁЗНИНГ ХОСИЯТИ

Ошхона пиёзи ёввойи ҳолатда учрамайди. Тахмин қилишларича, бундан олти минг йил аввал, Ўрта Осиё ва Кавказнинг тоғли туманларида пиёзнинг маданийлаштирилган мингдан ортиқ нави бўлган.

Ошхона масаллиги сифатида ишлатиладиган пиёз бошида олтингурут бирикмаси, эфир мойи, қант-глюкоза ва фруктоза, мальтоза, сахароза сифатида, индлин, фишин азотли моддалари, С дармондориси, каратин, фланоид, йод ва фитонцидлар кўринишида сақланади.

Пиёзни шифобахшлиги бундан тўрт минг йил муқаддам Шарқ халқларига маълум эди. Кўхна Юнон, Рум, Миср халқлари пиёзга бўлган чуқур эҳтиромларини бўйнига шода қилиб осиб юриш билан ифода этганлар. Маълумотларда келтиришларича, пиёз ҳар қандай хавфли касалликлардан муҳофаза этувчи сеҳргардир, дея эътиқод қилинарди.

Русларнинг қадимги "Шифобахш гиёҳлар" китобида: "Тақдир тақозиси билан юкумли касалликлар ёпирилса, хоналарга пиёзларни осиб қўйинг, шунда сизга касал юқмайди", дейилган. Ленинград университетининг профессори Б. Токин "Сеҳргар" сирининг сабабини кашф этди. У илмий тажрибаларга таяниб, янги пиёз бўтқасида микроб ва замбуруғларга қирон келтирувчи қатор омиллар борлигини исботлади.

Бу фанда фитонцидлар деб аталади. Пиёздаги фитонцидлар бўғма ва сил касаллиги таёқчаларининг кушандаси.

Олимларнинг маълумотларига қараганда, пиёздаги фитонцид таъсирида сил таёқчаси беш дақиқа давомида, куйдирги касаллиги микроби ўн дақиқада кучсизланади. Шу сабабли, авлодаждодларимизнинг суюкли озик-овқат масаллиги пиёз бўлган.

Н. З. Умниковнинг малумотиға кўра, 1805 йили мамлакатда тарқалган терлама эпидемиясида минглаб фуқаролар қирилган. Озиқ-овқат рационидан пиёз аримаган кишилар бу хавфли касалликдан омон қолишган.

Халқ табобатида пиёзнинг шифобахш хусусиятларидан фойдаланилади. Уйда икки дона пиёз майдалаб тўғраб қўйилса, вирус, микроблардан қутулиш мумкин. Пиёзни тўғраб, уни бемор бошига сочиқ билан ўраб қўйилса ва ҳар куни ўн дақиқа ҳидласа, у тумовдан халос бўлади. Пиёз танадаги қанд миқдорини камайтиради. Пиёз бўтқаси тери куйганда, совуқ ўтганида фойдали. Бўтқани магога суртиб ёпиштирилади. Пиёз билан асал омукхаси мия склерозига даво сифатида тавсия қилинади.

Бир пиёла пиёз шарбатини бир пиёла асал билан аралаштириб, овқатдан бир соат олдин ёки икки-уч соат кейин ош ёки чой қошиқда уч маҳал уч ой давомида ичиш, икки ҳафта танафусдан сўнг яна икки ой истеъмоал қилиш тавсия қилинади.

СУРУНКАЛИ ЙЎТАЛГА ҚАРШИ ХАЛҚ АМАЛИ
Бир пиёла сутга икки дона ўртача катталикдаги пиёз майда тўғраб солинади ва қайнатилади, уни тўрт соат совутиб, сузиб олинган, кунига бир ош қошиқдан, ҳар 2-3 соатда ичиб турилади.

Пиёздан дорилар ҳам тайёрланади. Масалан, "Алпилчеп" ҳалдориси қабзият, атеросклероз касаллигида томчи холида шифокорлар тавсияси билан қўлланилади.

Манбалар асосида С. ТОЖИХОНОВ тайёрлади.

ӨРТ ШЫҚҚАН ЖАҒДАЙДА АЛҒАШҚЫ ІС-ӘРЕКЕТТЕР

Өрт болған жағдайда, оны бірінші көрген адам болған жағдай туралы 101 телефонына хабарлау керек.

Міндетті түрде өрт болған жердің және мекен-жайын дұрыс айту, хабарласуы фамилиясын атау, тез арада көршілерге хабарлау қажет. (түнгі уақытта оларды міндетті түрде ояту керек). Осыдан соң қолда бар құралдармен (өрт сөндіргішпен, сумен) өртті сөндіруге кірісу керек. Бірақ ең алдымен, өрине адамдарды тез арада қауіпсіз жерге ауыстыру қажет. Ал өрт сөндірушілер келген кезде оларға төтенше жағдайды ауыздықтау шараларын жүргізуге кедергі келтірмеу керек.

Соңғылардың жұмысын өрт болған жерге жолдың ашық болуы және үйдің номер белгілерінің жақсы көрінуі тездетеді және жеңілдетеді. Ең бастысы үрейге бой алдырмау қажет.

СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚТЫҢ АЛДЫН АЛУ – ОРТАҚ ПАРЫЗЫМЫЗ

Сыбайлас жемқорлықпен күресу – бүгінгі күні республикадағы мемлекеттік саясаттың басты бағыттарының бірі болғандықтан, қылмыстардың ішінде сыбайлас жемқорлық қоғамымыздағы ең өзекті мәселелердің бірі болып табылады. Сыбайлас жемқорлыққа қатысты құқық бұзушылық көріністері мемлекеттік органдарда болмау үшін жұмысымызға жауаптылықпен қарап, сыбайлас жемқорлыққа жол бермеуіміз керек.

Сыбайлас жемқорлықпен күрес барлық мемлекеттік органдар мен лауазымды адамдардың қызметінің басым бағыттарының бірі болып табылады. Мемлекеттік органдардың басшылары немесе Қазақстан Республикасының Президенті айқындайтын өзге де лауазымды адамдарды, ұйымдардың, жергілікті өзін-өзі басқару органдарының басшылары өз құзыреттері шегінде «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы» Заңының талаптарын орындауды және онда көзделген тәртіптік шараларды қолдануды, кадр, бақылау, заң қызметтері мен басқа да қызметтерді осыған тарта отырып қамтамасыз етеді.

Осыған орай, «Сыбайлас жемқорлық және басқа да құқық бұзушылықтың» болмау керектігін, мемлекеттік органдардың басшылары барша қызметкерлерге қатаң талап қойып, ел игілігі жолындағы жұмыстарын адал да тыңғылықты атқару қажет екендігін ұмытпауымыз керек.

А. КЕРІМХАН,
Түркістан қаласындағы №39 мамандандырылған өрт сөндіру бөлімі бастығының орынбасары, азаматтық қорғау аға лейтенанты.

ТУЗАТИШ

«Жанубий Қозоғистон» газетасының шу йилги 29 февраль, 25-сон, 4- бетидаги «Эл корига камарбаста инсон» мақоласынинг иккинчи хатбоши

«Р. Қўчқоров жамоатчилик асосида "Заковат", А. Яссавий номидаги китобсеварлар клубини ташкил этиб, уларга раҳбарлик қилиш баробарида минтақадаги кам таъминланган оилаларга 40та уй барпо этиб, зарур жиҳозлар билан таъминлагани диққатга сазовор. Шунингдек, ёнгиндан жабр кўрган, Иттифок даврида хизматлари билан танилган, бугунги кунда камхарж инсонларни ҳам бошпана билан таъминлаган...» деб давоми матн бўйича ўқилсин.

Саврон тумани, Эски Иқон қишлоғидаги Ал Форобий номли мактаб жамоаси ўқитувчилар Эркинжон Эргашева падали бузруквори, Гулбахор Жабборкулова ва Мафтуна Зуппархонваларга қайноталари **Акабой Эргаш ўғли АББОСОВ**-нинг вафоти муносабати билан ҳамдардлик билдириб, таъзия изҳор қилади.

Ўтганларнинг охирати обод бўлсин!

